

»MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2023«

40. srečanje

Ali lahko to oblečem za v šolo?

Raziskovalno področje: SOCIOLOGIJA

RAZISKOVALNA NALOGA

**Petra Erjavc
Mateja Slana Mesarič**

**Lina Simerl
Staš Sitar**

Osnovna šola Janka Padežnika Maribor

Maribor, 2023

»MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA 2023«

40. srečanje

Ali lahko to oblečem za v šolo?

Raziskovalno področje: SOCIOLOGIJA

RAZISKOVALNA NALOGA

PROSTOR ZA NALEPKO

Maribor, 2023

VSEBINSKO KAZALO

VSEBINSKO KAZALO	1
KAZALO SLIK	3
KAZALO GRAFOV	4
POVZETEK	6
1 UVOD	8
1.1 Namen raziskovalne naloge	8
1.2 Hipoteze	9
1.3 Predvidena nova spoznanja	9
2 TEORETIČNI DEL	10
2.1 Moda	10
2.2 Moda v 20. stoletju	11
2.3 Stil oblačenja	11
2.4 Funkcije oblačenja	12
2.5 Kodeks oblačenja	12
2.5.1 Vrste kodeksov oblačenja	14
2.6 Moda in mladostniki	16
2.6.1 Ideološki vidik mode mladih	16
3. EMPIRIČNI DEL	18
3.1 Metodologija dela	18
3.1.1 Metoda preučevanja različnih virov in literature	18
3.1.2 Anketni vprašalnik	18
3.1.2 Priprava izdelka	18
3.2 Opis rezultatov	19
3.2.1 Analiza anketnega vprašalnika za učence	19
3.2.2 Analiza anketnega vprašalnika za starše	27
3.2.3 Analiza anketnega vprašalnika za učitelje	34
3.2.3 Analiza praktičnega dela	38
4. RAZPRAVA	39
4.1 Interpretacija pridobljenih rezultatov	39
4.2 Interpretacija hipotez	39
5 ZAKLJUČEK	41
6 DRUŽBENA ODGOVORNOST	42
7. LITERATURA	43

7.1 Knjižni viri	43
7.2 Spletni viri	43
8. PRILOGE	44
8.1 Anketni vprašalnik za učence	44
8.2 Anketni vprašalnik za starše	46
8.3 Anketni vprašalnik za učitelje	48

KAZALO SLIK IN TABEL

Tabela 1: Dovoljena in nedovoljena oblačila v službi.....	33
Slika 1: Ustrezna oblačila za osnovnošolko.....	38

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Razred, ki ga obiskuje anketiranec	19
Graf 2: Najpogosteje nošeno oblačilo v šoli	19
Graf 3: Uporabljen/nošen dodatek v šoli	20
Graf 4: Uporabljen/nošen dodatek v šoli	21
Graf 5: Za koga so moteča oblačila	21
Graf 6: Družba ob nakupu	22
Graf 7: Upoštevanje mnenja ob nakupu	22
Graf 8: Vrsta upoštevanega mnenja	23
Graf 9: Odločitev o končnem nakupu	23
Graf 10: Starši odsvetujejo nošene določenega oblačila za v šolo	24
Graf 11: Odsvetovan kos oblačila	24
Graf 12: Upoštevanje nasveta	25
Graf 13: Upoštevanje nasveta	25
Graf 14: Upoštevanje šolskih pravil oblačenja	26
Graf 15: Slog oblačenja učencev naše šole	26
Graf 16: Razred, ki ga obiskuje otrok anketiranca	27
Graf 17: Najpogostejše nošeno oblačilo v šoli	27
Graf 18: Kozmetični dodatek, ki ga je otrok anketiranca že nosil v šolo	28
Graf 19: Manj ustrezno oblačilo z za osnovnošolca po mnenju staršev	28
Graf 20: Oblačila so po mnenju staršev predmet motnje med poukom	29
Graf 21: Za koga so moteča oblačila	29
Graf 22: Nakupovanje oblačil	30
Graf 23: Upoštevanje mnenja staršev pri nakupu oblačila	30
Graf 24: Odsvetovanje nošenja ali nakup izbranega kosa oblačila	31
Graf 25: Končna odločitev pri nakupu oblačila	31
Graf 26: Odnos do predpisanega kodeksa oblačenja	32
Graf 27: Strinjanje z zapisanimi trditvami	32
Graf 28: Kodeks oblačenja v službi	33
Graf 29: Spol sodelujočih učiteljev	34
Graf 31: Moteča oblačila učencev med poukom	35
Graf 32: Najbolj opaženi dodatki pri učencih	35
Graf 33: Najbolj opaženi dodatki pri učencih	36

Graf 34: Kodeks oblačenja v šoli	36
Graf 35: Vsebina kodeksa.....	37

POVZETEK

Moda se ves čas spreminja, pravila kulturnega oblačenja pa ostajajo ista. Vsak posameznik si sam razlaga, kaj pomeni kulturno oblačenje in s svojevrstnim načinom oblačenja izraža tudi del svoje osebnosti. Vendar pa obstajajo osnove kulturnega oblačenja, ki bi jih morali vsi upoštevati. Tudi osnovnošolci. Preveč najstnikov/najstnic uporablja ličila, umetne nohte, razkazujoča oblačila ter neustrezne dolžine posameznih kosov oblačil. Oblačila, za katera menimo, da bi jih večina ljudi opisala kot neustrezna, najstniki oblečejo v šolo. Menimo, da se vedno več šolnikov iz osnovnih in srednjih šol sooča s problematiko o ustrezni in manj ustrezni opravi osnovnošolca. Pogosteje opazimo vse večje socialne razlike, ki se kažejo med osnovnošolci, glede na znamko in »modno« oblačilo. Povzročitelji razlik so mnogokrat vrstniki in socialna omrežja. V raziskovalni nalogi bomo raziskali mnenje posameznikov. Anketirali bomo učitelje, učence ter starše naše osnovne šole. Zanima nas, kaj je ustrezna oprava za učence tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja. Odločili smo se raziskati in razširiti znanje o kulturnem, ustreznem in manj ustreznem načinu oblačenja. V preteklosti so učenci posameznih vzgojno-izobraževalnih ustanov imeli predpisane uniforme za učence. Menimo, da bi predpisani kodeksi oblačenja v šoli prinesli manj družbenih razlik. Z drugega zornega kota pa bi na nekatere učence to lahko slabo vplivalo, saj ne bi mogli izražati lastne osebnosti skozi različne stile oblačenja. Zavedamo se, da so pravila za oblačenje za dekleta in fante drugačna.

KLJUČNE BESEDE: moda, kodeks oblačenja, ustreznost izbire oblačil

ABSTRACT

Fashion changes all the time, however the cultural dress code has remained the same. Each individual interprets for themselves what it means to dress culturally and, through having their own personal style, they also express part of their personality. But there are basics of cultural dress code that we should all follow. Primary school children too. Too many teenagers are using make-up, false nails, revealing clothes and inappropriate lengths of individual items of clothing. Clothes that we think most people would describe as inappropriate are what teenagers wear to school. We believe that more and more primary and secondary school teachers are confronted with the issue of appropriate and inappropriate school clothing. More and more often, we see growing social differences between primary school pupils, depending on the brand and "fashion" of their clothes. The difference is often caused by peers, social networks and other teenagers. In this research paper, we will explore the opinions of individuals. We are going to interview teachers, pupils and parents of our primary school. We would like to know what is the appropriate clothing for pupils in the third educational period. We decided to explore and expand our knowledge of cultural, appropriate and less appropriate ways of dressing. In the past, pupils of individual educational establishments had uniforms prescribed for pupils. We believe that dress codes at school would result in fewer social differences. Then again, this could have a negative impact on some students as individuals, as they would not be able to express their personality through different styles of dressing. We are aware of the fact that the dress code for girls and boys is different.

KEYWORDS: fashion, dress code, appropriateness of the clothing choice

1 UVOD

V zadnjem času pogosto opazimo, kako zelo socialna omrežja, spletni vplivneži in vpliv sovrstnikov, vplivajo na naše sovrstnike, njihove sorojence in prijatelje. Med seboj se primerjajo, kdo ima katere znamke oblačila in čevljev. Pogosto tako tudi ne razvijejo svojega stila oblačenja, temveč le sledijo modnim smernicam oziroma spletnim medijem.

Dandanes se pojavlja med skupinami ljudi vedno več socialnih razlik, na katere največkrat vplivajo dejavniki, kot so socialna omrežja, premoženje, okolje v katerem oseba živi ... Največ razlik je med najstniki, saj na njih pritiskajo vrstniki, kako se mora nekdo oblačiti, če želi biti v njihovi družbi. Zaradi razlik v družbi se ljudje počutijo manj vredne, kar vpliva na njihovo duševno zdravje.

Moda se spreminja in se vedno bo ter spremlja ljudi skozi zgodovino. Kot pravi Yves Saint Laurent: »Mode bledijo, stil je večen.« Pojavili pa so se tudi kodeksi oblačenja oziroma pravila oblačenja. Kodeksi spremljajo ljudi pri delu, na primer vojaki, policisti, zdravniki ter drugih delovnih mestih. Tudi v šolah se pojavijo kodeksi, čeprav so bili bolj razširjeni več desetletij nazaj. Že kratek sprehod po svetovnem spletu nas lahko prepriča, da je kodeks oblačenja še kako aktualen. Poznamo ga v poslovnem svetu, v cerkvah, pri ogledu kulturnih prireditev, pri iskanju zaposlitve, pri večerjeh v hotelih in še bi lahko naštevali. Vse to smo odrasli ter najstniki in otroci sprejeli kot nekaj samoumevnega. (Košir, K., 2014)

1.1 Namen raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je raziskati področje izbire oblačil, s katerimi učenci najpogosteje vstopajo v šolo. Za primerjavo odgovorov bomo vprašali učence naše šole, njihove starše in učitelje. Zanima nas, kdo ob nakupu oblačil odloča o njihovi ustreznosti, katera so tista najpogostejša oblačila, ki jih mladi izberejo za v šolo in katera oblačila so označili za manj ustrezna. Cilj raziskovalne naloge je, da predstavimo ustreznost izbire oblačil najstnikov, kadar so v vzgojno izobraževalni ustanovi.

Menimo, da lahko z raziskovalnim delom prispevamo k ozaveščanju mladih o ustreznosti izbire oblačil in jih seznanimo o različnih kodeksih oblačenja.

1.2 Hipoteze

Hipoteza 1: Učenci, starši in učitelji imajo enako mnenje, kaj je manj primerno oblačilo.

Hipoteza 2: Manj ustrezna oblačila so pogosteje moteča za učence.

Hipoteza 3: Učenci večino oblačil nakupujejo s svojimi starši.

Hipoteza 4: Starši imajo vpliv oziroma odločajo o nakupu oblačila.

Hipoteza 5: Starši odsvetujejo nakup oblačila.

Hipoteza 6: Več kot polovica anketiranih (staršev, učencev in učiteljev) je podprlo predlog o uvedbi kodeksa oblačenja.

1.3 Predvidena nova spoznanja

Pridobljeno mnenje vseh anketirancev, staršev, učencev in učiteljev o ustreznosti izbire oblačil osnovnošolcev za v šolo. Njihovi odgovori nam bodo dali vpogled v trenutno stanje in njihovo mnenje o ustreznosti oblačil učencev v osnovni šoli. Z izdelavo plakata želimo ozavestiti osnovnošolce o ustreznosti izbire oblačil za v šolo.

2 TEORETIČNI DEL

Že pri starih ljudstvih obleka ni služila le zavarovanju telesa pred hudim mrazom (funkcionalna dimenzija oblačil). Človek je že od samega začetka s pomočjo obleke preoblikoval in dekoriral svojo naravno podobo ter simbolično izražal svojo vlogo v skupnosti. Oblačila so bila sprva preprosta. Sčasoma so postala vedno bolj zapleteno krojena. Z nastankom razredne družbe so materiali, barve in oblike oblačil začeli označevati posamezne sloje ljudi. Razredna družba pa je omogočila tudi nastanek mode, saj so višji sloji morali začeti slediti spremembam v slogu, če so želeli zadržati svoj družbeni položaj (Krašovec K., 1994)

2.1 Moda

Pojem moda je definiran kot (latinsko *modus* – način, pravilo, mera, meja) pomeni način življenja v določenem času in prostoru. Moda in oblačenje sta del kulture in ju je potrebno obravnavati skupaj z drugimi kulturnimi fenomeni. Obvladuje področje navad, oblikovanje prostora, poslušanje določene glasbe, obiske določenih prireditev. Moda nenehno spreminjanje oblike oblačil v duhu in okusu časa, ki mu pripada. Izraz so prvi uporabili Francozi v 17. stoletju. (Rebov T. in drugi, 2012)

V ožjem pomenu pa pomeni moda zadnje modne smernice in najnovejši način oblačenja. Moda je postala sestavni del življenjskega sloga ljudi. Na njo vplivajo številni dejavniki, od družbenih pojavov, popularne kulture, medijev, svetovne politike, do razvoja v znanosti, tehnologiji in umetnosti. Z oblekami komuniciramo z okolico, izražamo svoje razpoloženje in izkazujemo predanost družbenim skupinam. Lahko rečemo, da obleka ni le kos blaga, ki nas ščiti pred mrazom, je veliko več.

Moda je opredeljena kot odsev posameznikove identitete, hkrati pa je moda tudi stvar proizvodnje, distribucije in prodaje na drobno. Prav zaradi tega mode ne moremo obravnavati samo iz kulturološkega vidika, temveč tudi iz ekonomskega.

2.2 Moda v 20. stoletju

V pričetku dvajsetega stoletja so se oblačila začela menjati vsakih deset let. V začetku 20. je razkošno obleko zamenjalo preprosto srajčno oblačilo. Linije oblačil so postale manj stroge, obleke in krila krajša. Tudi moška moda se je poenostavila. Postala je udobnejša in barvno pestrejša. V tridesetih letih so se v žensko modo vrnila dolga ozka oblačila. V štiridesetih so bila ženska oblačila polna moških dodatkov in so spominjala na uniforme. V petdesetih se je žensko krilo zvončasto razširilo do gležnjev. V šestdesetih so novo modo predstavljala mini krila. V tem obdobju so se pojavila tudi unisex oblačila. V osemdesetih so posegli v ekstreme, skrajno dolgo ali kratko, ozko ali široko, golo ali zakrito. Od devetdesetih let dalje je v oblačenju množica različnih modnih smernic, ki posamezniku omogočajo, da razvije svoj individualni stil. (Krašovec Pogorelčnik M., 1997)

2.3 Stil oblačenja

Največ ljudi se zjutraj zbudi prej in si v miru vzame čas za jutranja opravila. Kakorkoli že, drama pred garderobno omaro je zjutraj že nekaj običajnega, predvsem za ženske. Saj poznate tisti stavek: "Kaj za vruga naj oblečem?" Britanska raziskava je pokazala, da predvsem ženske porabijo 17 minut vsako jutro, da izberejo kose oblačil, ki jih bodo tisti dan oblekle.

Oblačenje je povezano z modo in stilom. Je najprej potreba človeka po zakrivanju telesa. Naši predniki so z oblačenjem dosegli najoprijemljivejšo razliko med seboj in drugimi živalskimi vrstami. Obleka je postala razpoznavni znak in simbol človeške vrste. Skozi zgodovino so se oblačila spreminjala v estetskem, funkcionalnem, moralnem in simboličnem smislu. Obleka je bila odraz ekonomskih, kulturnih, socialnih, političnih in verskih razmer.

Stil oblačenja je način oblačenja, ki je neodvisen od smernic mode. Moda se spreminja, stil pa ostaja enak. So obdobja, ko je nek stil bolj popularen, in obdobja, ko je manj popularen. Stil oblačenja postane moderen šele, ko je sprejet od številnih potrošnikov.

Ne glede na to, ali je nek stil moderen ali ne, pa posameznik razvije svoj stil. Le-ta je pomemben pri oblikovanju posameznikove samopodobe, razvoju osebnosti, osebnih vrednot in odnosa do okolice. Hkrati pa se z lastnim stilom posameznik identificira z določeno subkultura. (Lebar V., 2016)

2.4 Funkcije oblačenja

Poglavitna vloga oblačenja je zaščita. Obleka ščiti telo pred mrazom, poškodbami, vročino, pred človeškimi in živalskimi sovražniki. Pri obleki kot zaščiti ločimo fizično funkcijo, kadar deluje kot zaščita pred okoljem, in psihološko funkcijo, kadar ljudje nosijo obeske, okraske kot zaščito pred nevarnimi silami.

Funkcija zakrivanja in naravne sramežljivosti izhaja iz tega, da se je potrebno sramovati in skriti določene dele telesa.

Teorija odkrivanja in privlačnosti razlaga razkazovanje telesa, funkcija oblačenja pa naj bi bila pritegnitev pozornosti na telo. Povedano z drugimi besedami, ljudje uporabljajo oblačila za zapeljevanje. Ženske naj bi vzbujale pozornost moških, moška oblačila pa odražajo družbeni status. Oblačila poudarjajo našo privlačnost in istočasno varujejo našo sramežljivost.

Oblačila omogočajo komunikacijo s člani družbene skupine in kulture, ki ji pripadamo. Prav tako pa tudi z drugimi družbenimi skupinami in družbami. Z oblačili izražamo pripadnost neki družbeni skupini, hkrati pa tudi našo družbeno vlogo. (Barnard, M., 2004)

2.5 Kodeks oblačenja

Kodeks oblačenja opisuje stopnjo formalnosti oblačil, ki jih lahko ljudje nosijo v službo. Večina podjetij nima predvidenega svojega kodeksa oblačenja, ampak namesto tega uporabljajo široke izraze, kot so poslovno-formalni, poslovno-profesionalni, poslovno-priložnostni in priložnostni kodeks oblačenja. (Vir: <https://www.mojedelo.com/karierni-nasveti/poznate-pravila-vseh-5-kodeksov-primernega-oblačenja-4007>)

Kodeks oblačenja so napisana ali nenapisana pravila, ki se tičejo posameznikove obleke. Oblačila imajo, kot tudi drugi vidiki človekovega fizičnega izgleda, socialen pomen, ki je odvisen od pravil in pričakovanj, ki se razlikujejo od okoliščin in priložnosti. V enem samem dnevu je posameznik primoran izbirati med različnimi stili oblačenja, saj se okoliščine, v katerih se znajde, čez dan spreminjajo. Kodeks oblačenja narekuje, kakšna sporočila ljudje oddajajo s svojo izbiro oblačil. Z izbiro oblačil lahko sporočamo o svojem spolu, zaslužku, poklicu in družbenem statusu ter o svoji politični, etnični in verski pripadnosti. Z

oblačili je možno tudi zavesti druge ljudi. Na primer, draga oblačila in dodatki opazovalcu sporočajo, da je naše premoženje večje, kot če bi bili oblečeni v bolj poceni oblačila, kar seveda ni nujno res. Kodeksi oblačenja nam lahko pomagajo v več poslovnih položajih. (Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Kodeks_obla%C4%8Denja_na_delovnem_mestu)

Upoštevanje poslovnega bontona je pomembno za uspešnost v karieri. Živimo v zelo površinskem svetu, zato imata zunanji videz in urejenost velik vpliv.

Pomemben dejavnik v poslovnem okolju, pravzaprav vseh okoljih pa je vizualni. Posameznikov način oblačenja poudarja njegovo vlogo v svetu in njegov položaj do ljudi. Še najpomembnejše pa je, da tudi kaže posameznikov odnos do samega sebe. Ljudje si ustvarjamo vtis na osnovi zunanjega videza in obleke, ker je to prvo, kar vidijo.

Priporočila o oblačilih za določeno priložnost ali s tujko dress code so pravila kombiniranja oblačil in dodatkov za različne slovesne, poslovne, neformalne in športne priložnosti. Označujejo lahko določeno delovno mesto, izobraževalno ustanovo, družbeno skupino ali pripadnike subkultur. Vse družbe poznajo določena pravila oblačenja, veliko jih je tudi nenapisanih, vendar jih večina pripadnikov razume. V zahodni kulturi so se oblikovala na podlagi družbenih in političnih sprememb.

Kakšna nenapisana pravila imamo v Sloveniji in ali jih enako razumemo? Lahko bi rekli, da v prejšnjem sistemu zaradi ideoloških razlogov, socialističnega sistema, zaostale modernizacije ipd. nismo gojili zahodne kulture oblačenja.

Kljub temu da se nam zdi, da lahko zaradi obsežne ponudbe bolje izražamo svoj slog, pa smo zaradi močnega vpliva teh zelo prepoznavnih in cenovno dostopnih blagovnih znamk, spet oblečeni podobno. V tem primeru pa ne samo mi, ampak skorajda ves svet.

Neformalni ter sproščen kodeks oblačenja je po navadi, kar imamo oblečeno v šolo in v večina služb, kjer nimajo predpisane uniforme.

Neformalno, sproščeno oblačenje v poslovnem svetu lahko primerjamo s tikanjem. Tikanje je pozitivno za dober prijateljski odnos, timsko delo in sproščeno poslovno ozračje, vendar ni primerno za vsa poslovna okolja in za vse zaposlene.

V svetu obstajajo ogromno kodeksov oblačenja, ki so morda predpisani za šolo (namesto uniform), službo ali posebne dogodke. Mi se bomo osredotočili le na pet osnovnih.

2.5.1 Vrste kodeksov oblačenja

Kodeks oblačenja opisuje stopnjo formalnosti oblačil, ki jih lahko nosite v službo, šolo in na posebne dogodke (poroka, zabava, podelitev, prireditve ...).

1. Poslovno-formalni kodeks oblačenja

Na splošno je ta kodeks oblačenja rezerviran za prireditve, kot so podelitve nagrad in večerje. To je najvišja stopnja profesionalne obleke. Moški – v tem primeru se odločate za obleke nevtralnih barv z umirjenimi kravatami. Tudi na lase ne smete pozabiti, na splošno so kratke pričeske najbolj sprejemljive. Nohte imejte na kratko postrizene, čiste in gladke. Zelo veliko poslovnežev se ravno iz tega razloga odloča za redne obiske pri profesionalni manikuri.

Ženskam priporočamo izbiro dobro krojene obleke, hlač ali krila v prav tako konzervativnih barvah. Dolžina krila naj bo vselej daljša od širine dveh prstov nad kolena. Ob tej priložnosti morate vselej nositi tudi hlačne nogavice. Izbirajte umirjen in manj opazen nakit.

2. Poslovno-strokovni kodeks oblačenja

Ko govorimo o poslovno-strokovnem kodeksu oblačenja, imejte v mislih vsakdanja pisarniška oblačila v panogah kot so finance, bančništvo, vlada in pravo. Zahteva obleko, srajco na gumbe, kravato in jopič. Poslovna obleka mora biti zasnovana tako, da se vam popolnoma prilega. V sklopu tega kodeksa so za ženske sprejemljive visoke pete, ki morajo biti krajše od treh centimetrov. Sicer pa so primerna izbira tudi oksfordice in čevlji brez pete.

Na tem nivoju si lahko že privoščite malo več svobode pri izbiri tkanine in potiskov. Svojo osebnost lahko izražate tudi preko večjega in opaznejšega nakita, če ta ni moteč. Še vedno pa si ženske ne smejo privoščiti kril, krajših od dveh širin prstov nad kolena.

3. Poslovno-priložnostni kodeks oblačenja

Poslovno-priložnostni kodeks oblačenja v resnici pomeni le, da vam ni treba nositi obleke in kravate. Poslovno-priložnostna oblačila običajno vključujejo srajco z ovratnikom ali polo majico, pogosto tudi s puloverjem. Morda boste želeli dodati jopič ali športni plašč. Čevlji naj bodo zaprti in profesionalni, ne glede na to, ali izberete škornje, pete, balerinke, superge ali

oksfordke. Poslovno priložnostno je dober način oblačenja, če niste prepričani, v kakšno okolje vstopate, saj sodi nekam med poslovno profesionalno in priložnostno.

Zaposlenim omogoča, da svojim osebnim oblačilom dodajo osebnost, ne da bi bili videti neprofesionalni. Kljub izraz "poslovno-priložnostno" lahko različnim organizacijam pomeni različne stvari, zato je vedno najbolje, da se o predpostavkah posvetujete s kadrovske službo.

Privoščite si dodatke, kot je ura z usnjenim trakom ali večji nakit. Ni nujno, da so višje kakovosti kot pri prejšnjih dveh kodeksih. Ustrezni so tudi šali. Še vedno pa se izogibajte prekratkim krilom ali majicam z dekoltejem. Tudi lasje so lahko bolj ležerno oblikovani, še vedno pa naj bodo urejeni, na primer speti v repu ali figi.

4. Priložnostni kodeks oblačenja

Priložnostni kodeks oblačenja je manj omejujoči kot poslovni, vendar to še ne pomeni, da bi se morali oblačiti tako ležerno, kot bi se zunaj službe. Ta vrsta delovne obleke je pogosta v kreativnih industrijah. Če želite ohraniti profesionalen videz, medtem ko nosite vsakodnevna oblačila, poiščite bluže in majice v enobarvnih barvah in črne hlače brez raztrganin in lukenj. Čiste superege so super izbira, še vedno pa se izogibajte natikačem. Načeloma pa so druge vrste odprtih čevljev dovoljeni.

Nosite lahko neformalne hlače, nikoli pa kavbojk, razen če kadrovska služba ne določi drugače. Preferira se kavbojke temnejših barv. Modne dodatke lahko izbirate čisto neobremenjeno. Imejte v mislih, da lepo prilagajajoči se kosi, kot so topi in bluže, ne smejo biti preveč tesni ali razkrivajoči.

5. Pametno-priložnostni kodeks oblačenja

Pametno-priložnostna oblačila so nadgrajena različica priložnostnih oblačil, ki so na splošno bolj primerna za ležerne sestanke s strankami in dogodke na priložnostnih delovnih mestih. Za modno-priložnostno kodo oblačenja izberite preproste in modne kose. Oblačila, ki razkrivajo preveč dekolteja, hrbta, prsi, stopal, trebuha ali spodnjega perila, niso primerna za kraj poslovanja, tudi v poslovnem priložnostnem okolju. Raztrgana, umazana ali obrabljen oblačila so nesprejemljiva. Vsi šivi morajo biti na svojem mestu. Vsa oblačila z besedami, izrazi ali s slikami, ki bi lahko bila žaljive za druge zaposlene, so neprimerna.

2.6 Moda in mladostniki

Mladi imajo osrednjo vlogo v modi, saj so sami v iskanju lastne identitete, ki jo izražajo preko mode s stili oblačenja. Pogosto pa so v navzkrižju z avtoriteto, kar prav tako izražajo skozi stil oblačenja, z čim bolj izstopajočimi oblačili. Dovzetni so za posebnosti, za naj bolj nenavadne novosti, zato so tudi glavna tarča oglaševalcev.

2.6.1 Ideološki vidik mode mladih

Moda mladih ima dva vidika. Ideološkega in komercialnega.

IDEOLOŠKI VIDIK MODE MLADIH

Moda in oblačenje mladih izkazujeta nasprotovanje avtoriteti, vladajoči in dominantni kulturi. Začetke lahko najdemo v šestdesetih in sedemdesetih letih devetnajstega stoletja in so izražale razredno, slojevsko, politično in etično zavest. Subkulture ponujajo nove izzive in so obsojane in preganjane. Prav tako subkulture ne pristajajo na komercializacijo. Mladi svojo zavest izražajo s pomočjo antimode, ki je vedno imela v ozadju politični namen. Primer je subkultura pankaa, ki je s svojim oblačenjem in obnašanjem kazala na nesprejemanje dominantne ideologije.

KOMERCIALNI VIDIK MODE MLADIH

Pri komercialnem vidiku ne gre za nasprotovanje, temveč kot pripomoček pri graditvi posameznikove identitete. Le-to posameznik črpa iz različnih alternativnih življenjskih stilov, ki jih ponujajo mediji.

Pri tem gre za »podaljšek« ideološkega vidika, antimode, subkultur. Mladi se dejansko ne želijo izpostavljati, politično nasprotovati, pač pa želijo posnemati stil subkulturnih scen. Komercialna scena ni opozicija, podtalni izziv, ampak dopolnitev dominantnim kulturam, njihov bolj pisan, živahen, spektakularen in atraktivni del, ki je ne samo toleriran pač pa tudi spodbujen. Ideološke subkulture so tisto, kar je nasprotujoče, podtalni izziv, ki predstavlja konflikt in nevarnost. Scene pa tisto, kar je drugače in ne vzbujajo nelagodja ali strahu, pač pa zabavajo, navdušujejo in fascinirajo. Vzpostavijo se v prostem času, njihov pomen je predvsem zabava in množične odprte prireditve (raverjev, homoseksualcev, bikerska srečanja ...).

Povezane so s potrošništvom. Pripadniki subkulturnih scen lahko oblačila in dodatke kupijo v trgovinah. Nagnjene so h križanju elementov različnih stilov, videz pa je kičasto razkošen in brezmejen.

Subkulturni stil postane iskana moda tudi za nepripadnike scene. Videz postane trendovski, vedno bolj prepoznaven in medijsko izpostavljen, posledično pa neločljivo povezan s procesom proizvodnje, oglaševanja. S pomočjo medijev pa se spremeni v visoko modo. (Smolej, U., 2004).

3. EMPIRIČNI DEL

3.1 Metodologija dela

Pri pisanju raziskovanje naloge smo uporabili naslednje raziskovalne metode:

- metoda proučevanja različnih virov in literature,
- anketni vprašalnik,
- priprava izdelka.

3.1.1 Metoda proučevanja različnih virov in literature

Osnovna in začetna metoda dela je bila metoda dela s pisnimi in spletnimi viri. Podatke smo iskali v mariborskih knjižnicah. Obiskali smo tudi šolsko knjižnico. Vse podatke smo zbrali, povzeli in uskladili.

3.1.2 Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik smo razdelili med učence naše osnovne šole. Na vprašanja so odgovarjali učenci 6., 7., 8. in 9. razreda. Anketni vprašalnik je izpolnilo 125 učencev naše osnovne šole. Anketni vprašalnik smo pripravili v spletni obliki (1.ka) in ga posredovali staršem otrok naše osnovne šole in prav tako smo v obliki anketnega vprašalnika za mnenje prosili učitelje naše osnovne šole.

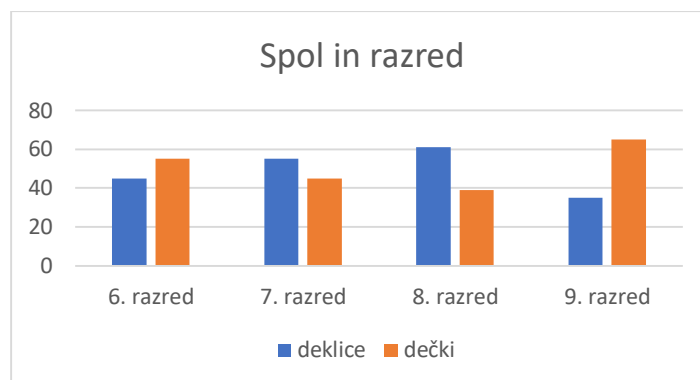
3.1.2 Priprava izdelka

Pripravili smo plakat, na katerem je predstavljen kodeks oblačenja za osnovnošolce. Plakat smo izdelali s pomočjo programa Procreate.

3.2 Opis rezultatov

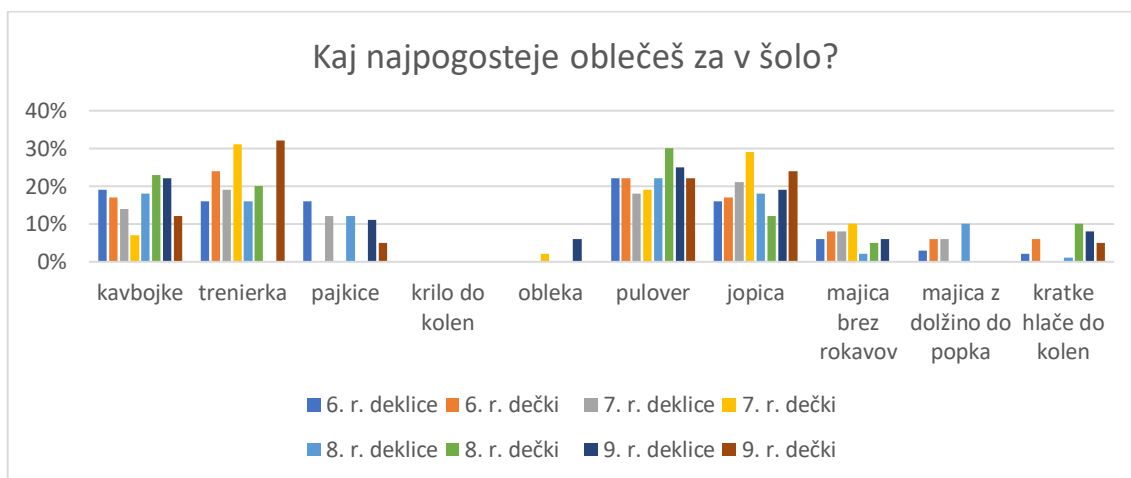
3.2.1 Analiza anketnega vprašalnika za učence

Graf 1: Razred, ki ga obiskuje anketiranec

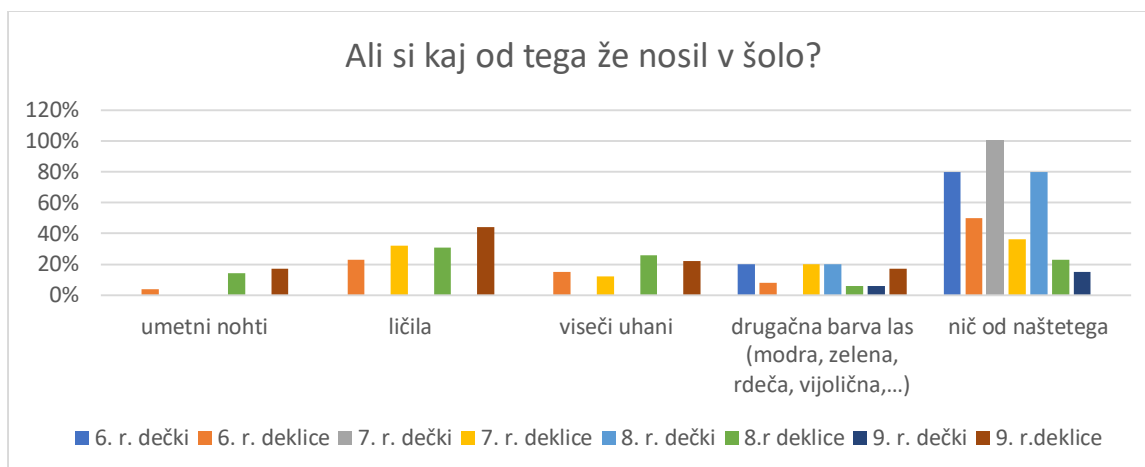
V anketi je sodelovalo 125 učencev. 59 deklic in 66 dečkov. 45 šestošolcev (19 deklic in 26 dečkov), 17 sedmošolcev (9 deklic in 8 dečkov), 36 osmošolcev (22 deklic in 14 dečkov) in 27 devetošolcev (9 deklic in 18 dečkov).

Graf 2: Najpogosteje nošeno oblačilo v šoli

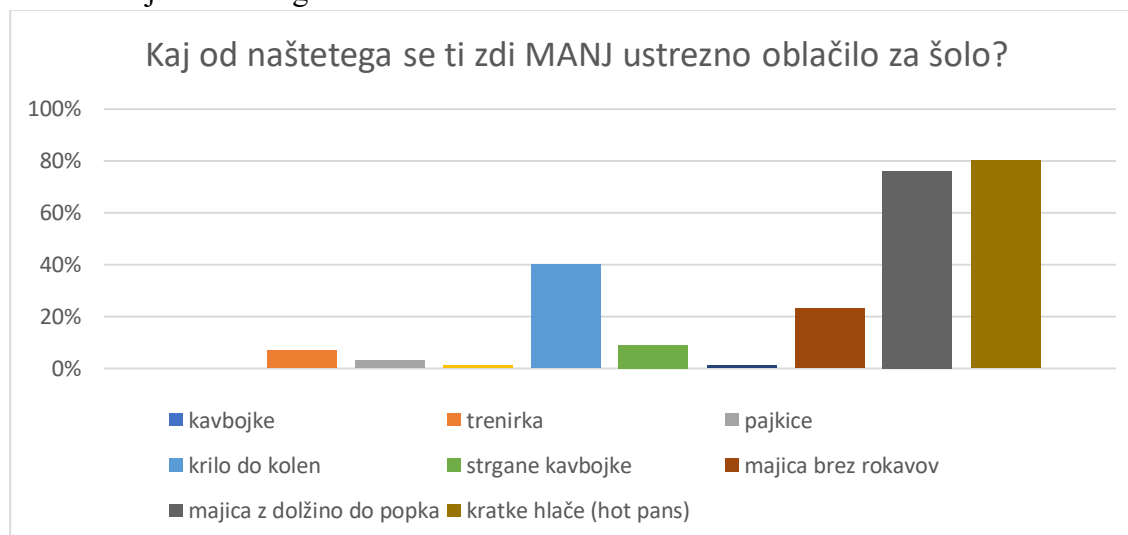
Učenke šestega razreda najpogosteje v šolo oblečejo pulover (22 %), ki mu sledijo kavbojke (19 %), trenirka, pajkice ter jopico (16 %), redkeje pa oblečejo majice brez rokavov, majice z dolžino do popka ter kratke hlače do kolen. Nikoli pa ne posežejo po kratkem kriilo, kratkih hlačah- hot pans in po obleki. Dečki iz šestega razreda pa najpogosteje posežejo po trenirki (24 %), puloverju (22 %) ter jopici in kavbojkah (17 %), redkeje pa majici brez rokav, majici z dolžino do popka in kratkimi hlačami do kolen.

Graf 3: Uporabljen/nošen dodatek v šoli

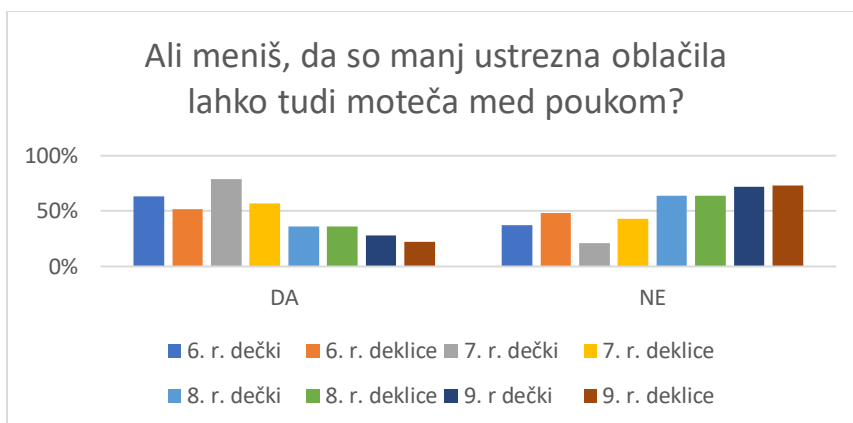
Umetne nohte nosijo predvsem osmošolke in devetošolke (15%). Učenci umetnih nohtov niso imeli. Ličijo se učenke v vseh razredih. Število učenk, ki se ličijo narašča z razredom, ki ga obiskujejo. Viseče uhane najpogosteje so jih nosijo osmošolke (26 %) in najmanj sedmošolke (12 %). Pri odgovoru, povezanim z drugačno barvo las, so odgovarjali tudi učenci. Od šestošolcev je kar 20 % učencev in 8 % učenk že imelo drugačno barvo las. V sedmem razredu je 20% učenk imelo drugačno barvo las. Pri osmošolcih je imelo že 20 % učencev drugačno barvo in 6 % učenk. V devetem razredu je imelo 17 % učenk in 6% učence drugačno barvo las.

Graf 4: Kaj od naštetega se ti zdi MANJ ustrezno oblačilo za šolo

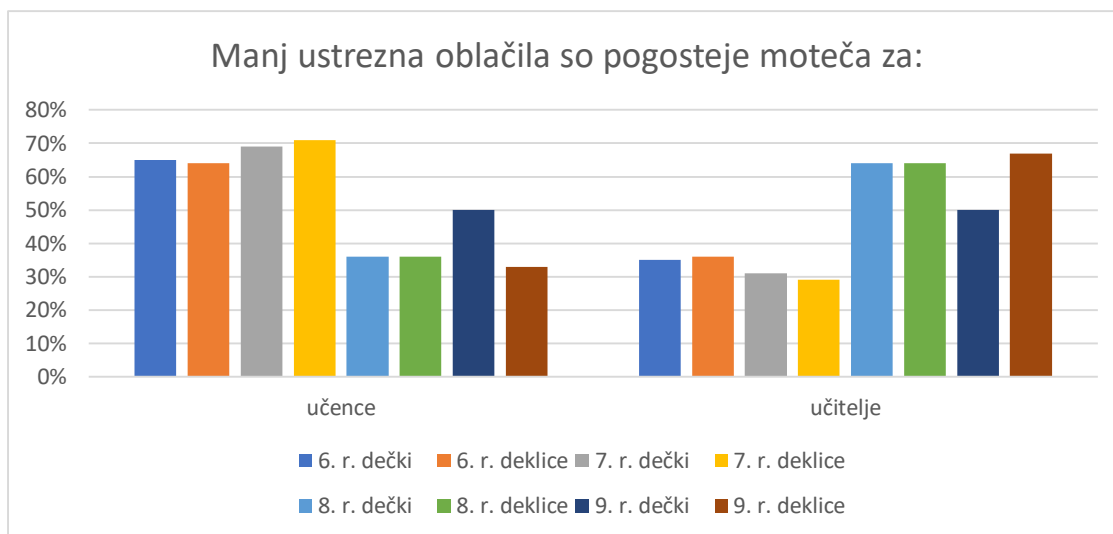
Učenci so mnenja, da so najmanj ustrezni kosi oblačil za osnovnošolce majica z dolžino do popka (76 %), krilo do kolen (40 %) in kratke hlače (80 %).

Graf 5: Uporabljen/nošen dodatek v šoli

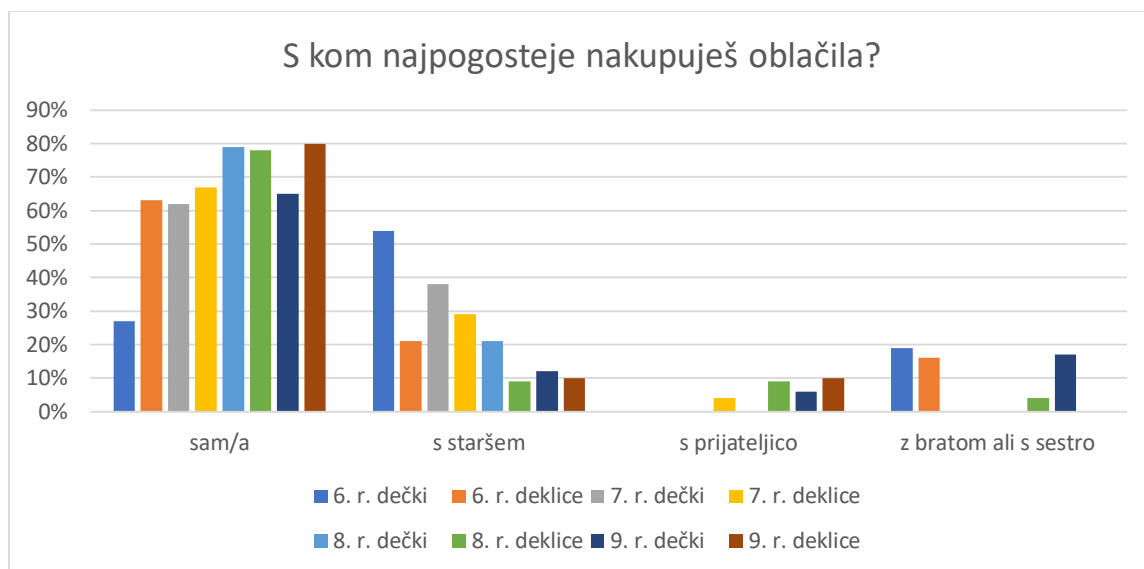
V nižjih razredih (šesti in sedmi) še posebej dečki se strinjajo s trditvijo, da so manj ustrezna oblačila lahko moteča med poukom. Medtem ko se učenci iz osmega in devetega razreda manj strinjajo s to trditvijo. Iz graf je razvidno, da imata oba spola iz devetih in osmih razredov enako mnenje, da neprimerna oblačila niso moteča. (73 %) in osmih razredov približno enako mnenje (64 %).

Graf 6: Za koga so moteča oblačila

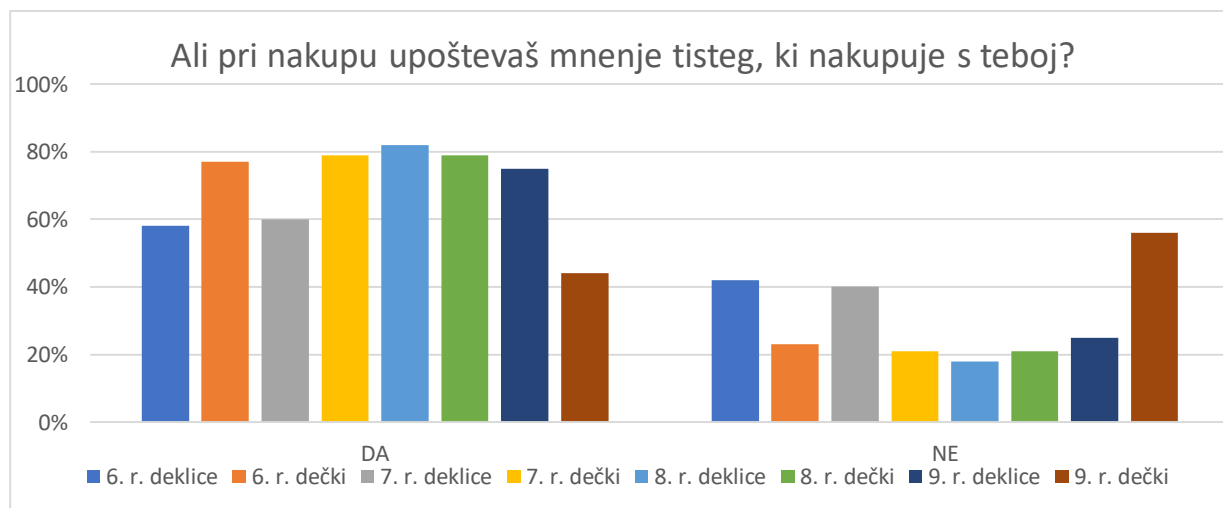
Iz grafa je razvidno, da učenci šestih ter sedmih razredov menijo, da so manj ustrezna oblačila bolj moteča za učence. Učenci osmih in devetih razredov pa so drugačnega mišljenja in menijo, da so manj ustrezna oblačila bolj moteča za učitelje.

Graf 7: Družba ob nakupu

Odgovori nam sporočajo, da večina učencev nakupuje samih, še posebej učenke iz devetega razreda 80 %. Največ učencev iz šestega razreda kupuje s starši, kar 54 %. Le malo jih nakupuje s prijatelji oziroma prijateljicami, največ 10 %. Z brati ali s sestrami pa najpogosteje nakupujejo učenci iz šestega razreda 19 %.

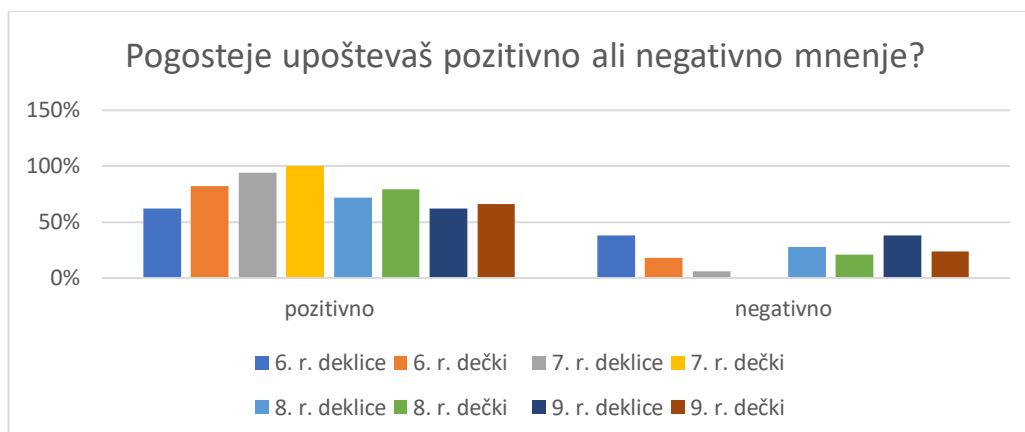
Graf 8: Upoštevanje mnenja ob nakupu

Učenke iz šestega razreda upošteevajo mnenje v 58 %, dečki v 77 %. Učenci iz sedmega razreda v 79 %, učenke pa v 60 %. Večina osmošolcev upošteevajo mnenje osebe, ki z njimi kupuje, učenke v 82 % dečki pa v 79 %. Upošteevanje tujih mnenje se med spoloma v devetem razredu razlikuje, učenke tuje mnenje upošteevajo v 75 %, medtem ko učenci le v 44 %.

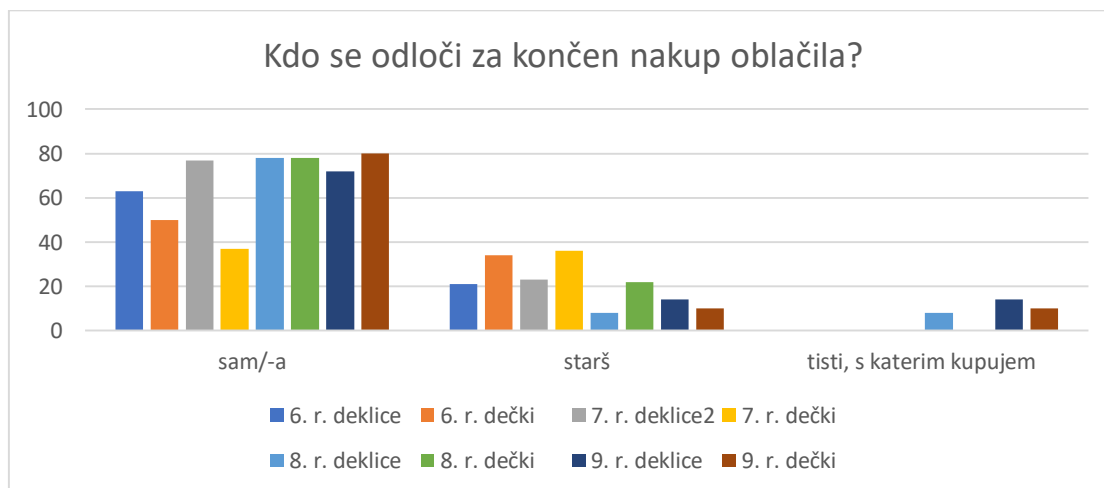

Graf 9: Vrsta upoštevanega mnenja

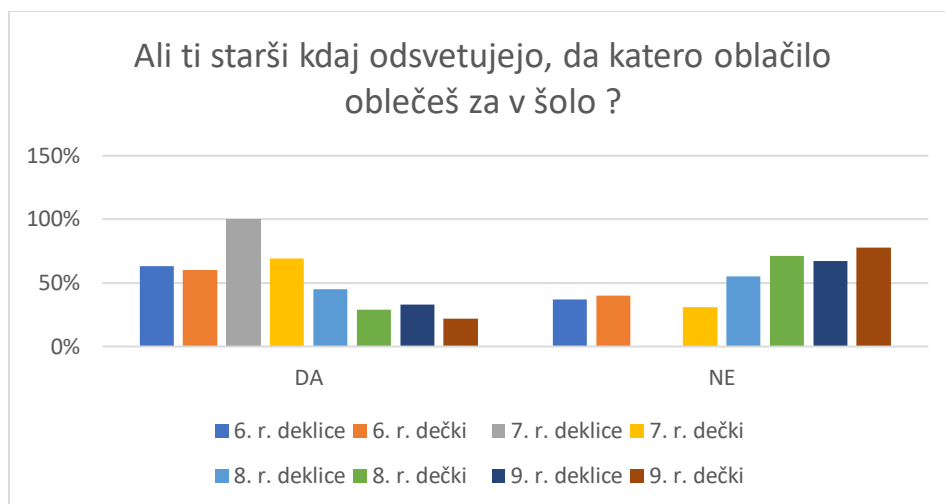
V vseh razredih je bilo razvidno, da učenci pogosteje upoštevajo pozitivno mnenje. Učenke iz sedmega razreda upoštevajo pozitivno mnenje v 63 %, učenci pa 82 %. Sedmošolke pozitivno mnenje upoštevajo v 94 %, sedmošolci pa upoštevajo samo pozitivno, in sicer vsi anketirani. Osmošolke upoštevajo pozitivno mnenje v 72 %, osmošolci pa v 79 %. Pri devetošolcih je bilo razvidno, da upoštevajo pozitivno mnenje pogosteje (deklice 62 %, dečki 66 %) , a vseeno negativno mnenje poslušajo pogosteje kakor nižji razredi.

Graf 10: Odločitev o končnem nakupu

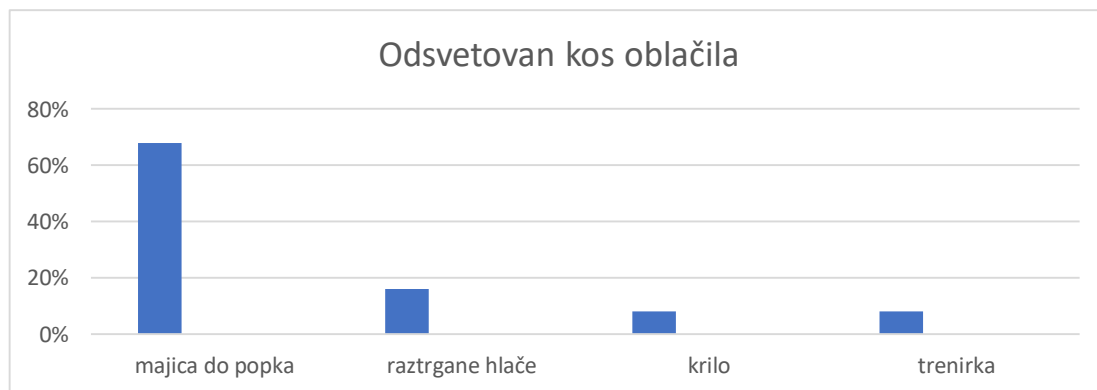
Iz grafa je razvidno, da se največ anketiranih učencev samih odloči za končen nakup oblačila, največ 80 % pri učencih v devetem razredu. Prav tako je razvidno, da se pri učencih v šestem in sedmem razredu pogosteje starši odločajo za končen nakup. Odstotki se manjšajo pri naslednji kategoriji, saj je razvidno, da se manj staršev odloča za končen nakup. Le pri majhnem številu se odloča tisti, s katerim kupujejo

Graf 11: Starši odsvetujejo nošene določenega oblačila za v šolo

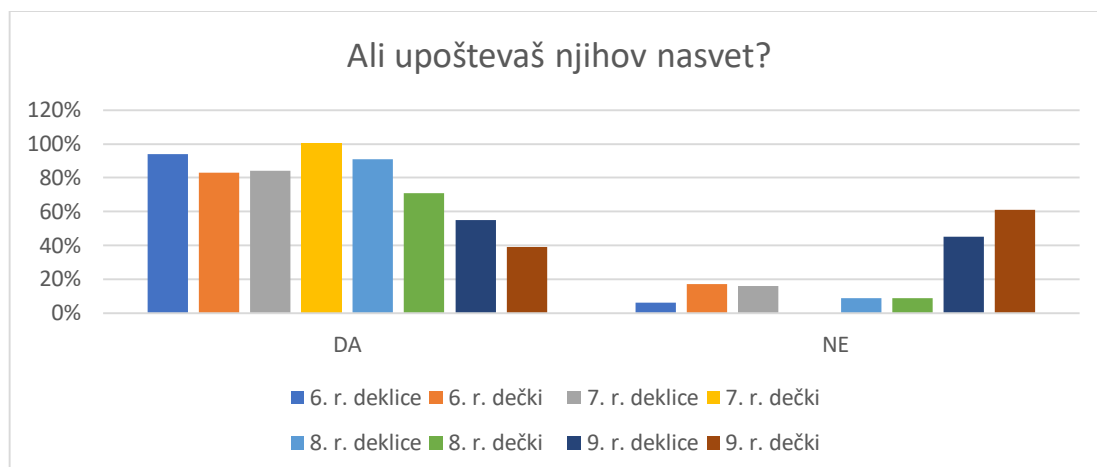
Iz grafa je razvidno, da imajo učenci iz šestih in sedmih razredov več odsvetovanih oblačil kot učenci osmih in devetih razredov. Najpogosteje odsvetujejo nošenje posameznega kosa oblačila sedmošolkam, in sicer kar 75 % staršev. Le 22 % učencem iz devetih razredov starši odsvetujejo kose oblačil. Prav tako je razvidno, da starejšim učencem (osmi in deveti) starši veliko manj nadzorujejo stil oblačenja v šoli.

Graf 12: Odsvetovan kos oblačila

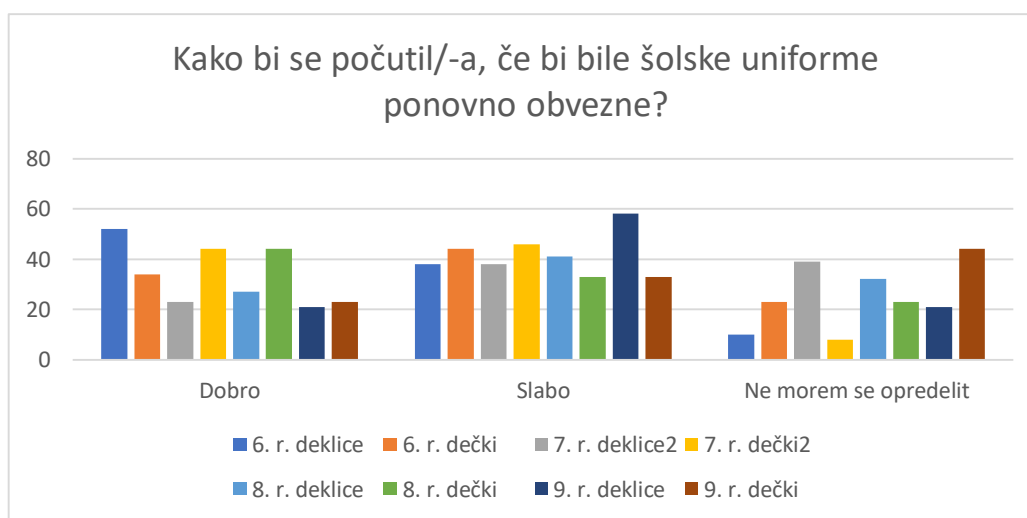
Najpogosteje odsvetovan kos oblačila je majica do popka (68 %), raztrgane hlače (16 %) in v enakem odstotku (8 %) sledila krilo in trenirka.

Graf 13: Upoštevanje nasveta

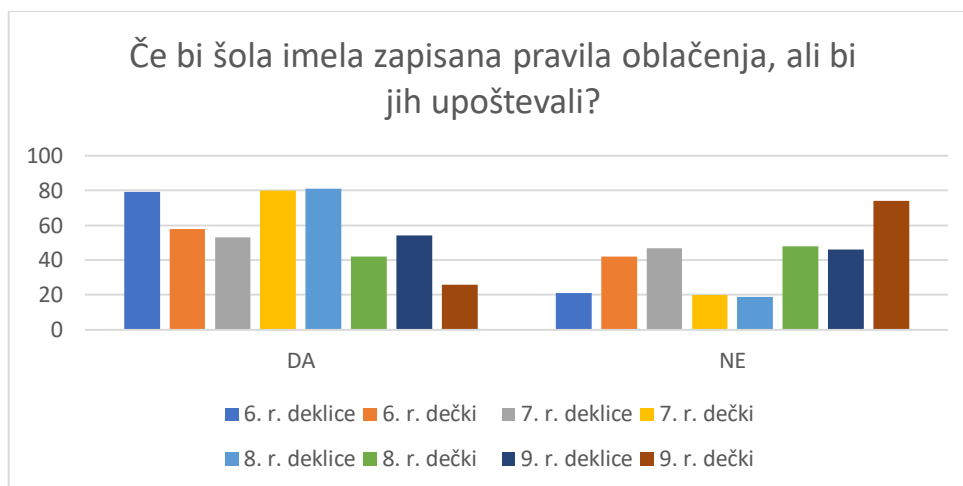
Učenke šestega razreda skoraj vse, 94 % upoštevaajo nasvet svojih staršev, učencev pa 83 %. 84 % sedmošolk upošteva nasvete. Osmošolci vedno upoštevaajo nasvet. Pri osmošolcih pride do razlike, saj nasvet upošteva 91 % učenk in 71 % učencev. Pri devetošolcih je razlika podobna, vendar nižji odstotek upoštevanja nasveta. Nasvet upošteva 39 % devetošolcev in 55 % devetošolk.

Graf 14: Kako bi se počutil/-a, če bi bile šolske uniforme ponovno obvezne?

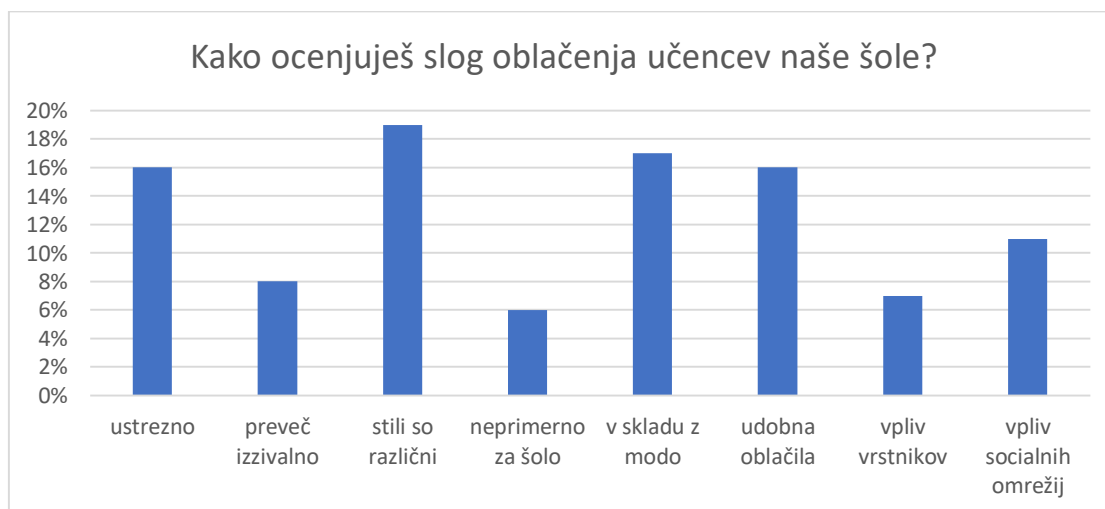
Več kot polovica šestošolk (52 %) je na vprašanje odgovorilo z dobro. Najbolj izstopa odgovor šestošolcev (44 %), ki so odgovorili, da bi se počutili slabo. Sedmošolke so odgovorile, da slabo, prav tako je največ sedmošolcev odgovorilo s slabo 46 %. Večina osmošolk 41 % je odgovorilo z slabo, 44 % osmošolcev pa dobro. Vidno je bilo, da devetošolcem ne bi bilo všeč, če bi bile uniforme obvezne deklice z 58% so odgovorile slabo, 44% dečkov pa se ni moglo opredeliti.

Graf 15: Upoštevanje šolskih pravil oblačenja

Iz grafa je razvidno, da bi pravila oblačenja upoštevala večina učencev. Največ bi upoštevale deklice iz osmega razreda 81 % ter dečki iz sedmega razreda 80 %. 74 % dečkov 9. razreda ne bi upoštevalo pravil oblačenja.

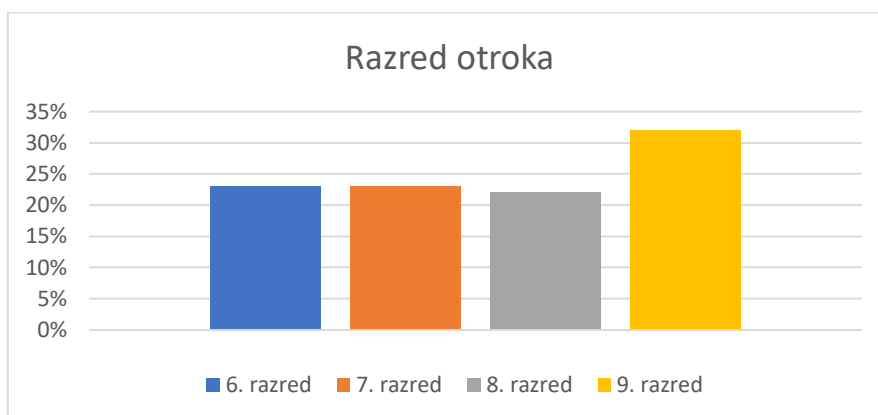
Graf 16: Slog oblačenja učencev naše šole

Ocene učenk in učencev glede sloga oblačenja naših osnovnošolcev so različne. V večini anketiranci menijo, da se učenke in učenci oblačijo ustrezno, v udobna oblačila in v skladu z modo. Ob tem pa povdarjajo, da so stili oblačenja različni.

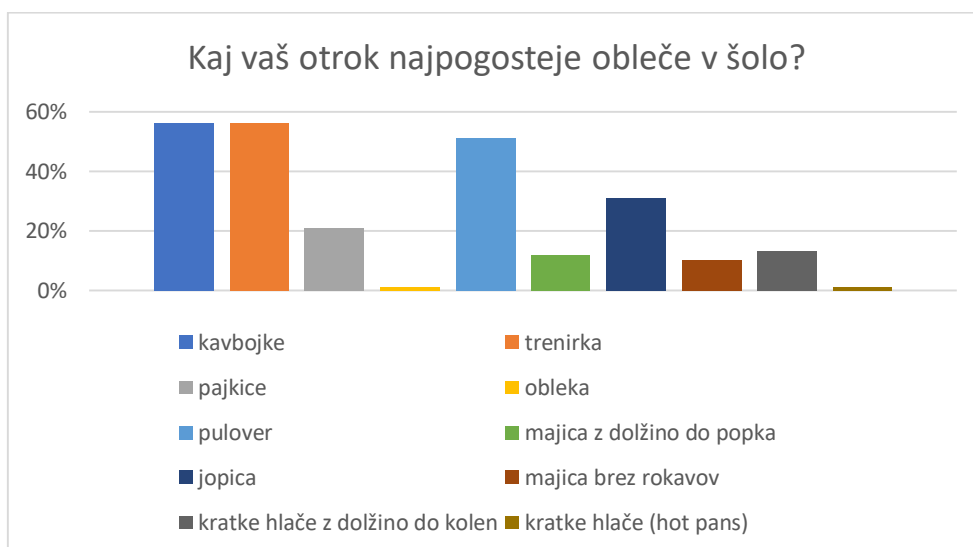
3.2.2 Analiza anketnega vprašalnika za starše

Graf 17: Razred, ki ga obiskuje otrok anketiranca

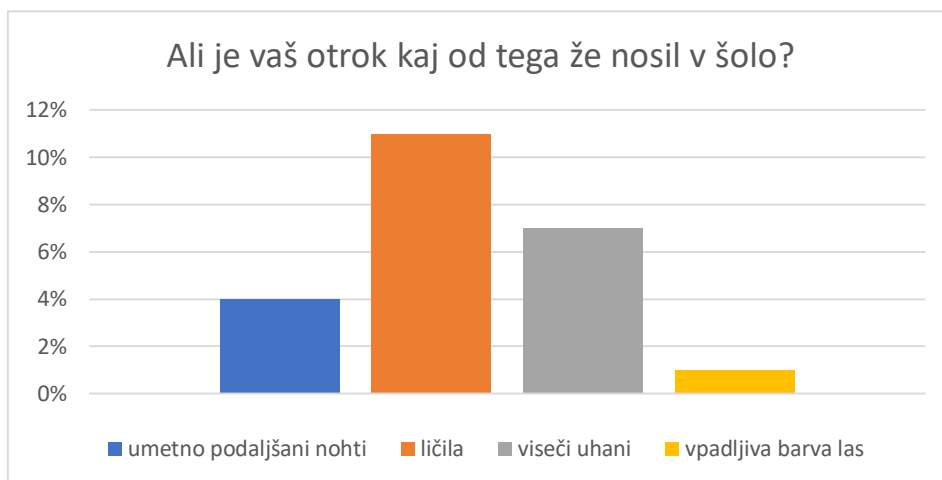
Na anketni vprašalnik za starše je odgovarjalo 86 staršev naše osnovne šole. Enako število (23 %) je bilo staršev iz 6. in 7. razreda. Le odstotek manj je odgovarjalo staršev učencev iz 8. razreda. Največ odgovorov smo prejeli od staršev devetošolcev, in sicer kar 32 %.

Graf 18: Najpogostejše nošeno oblačilo v šoli

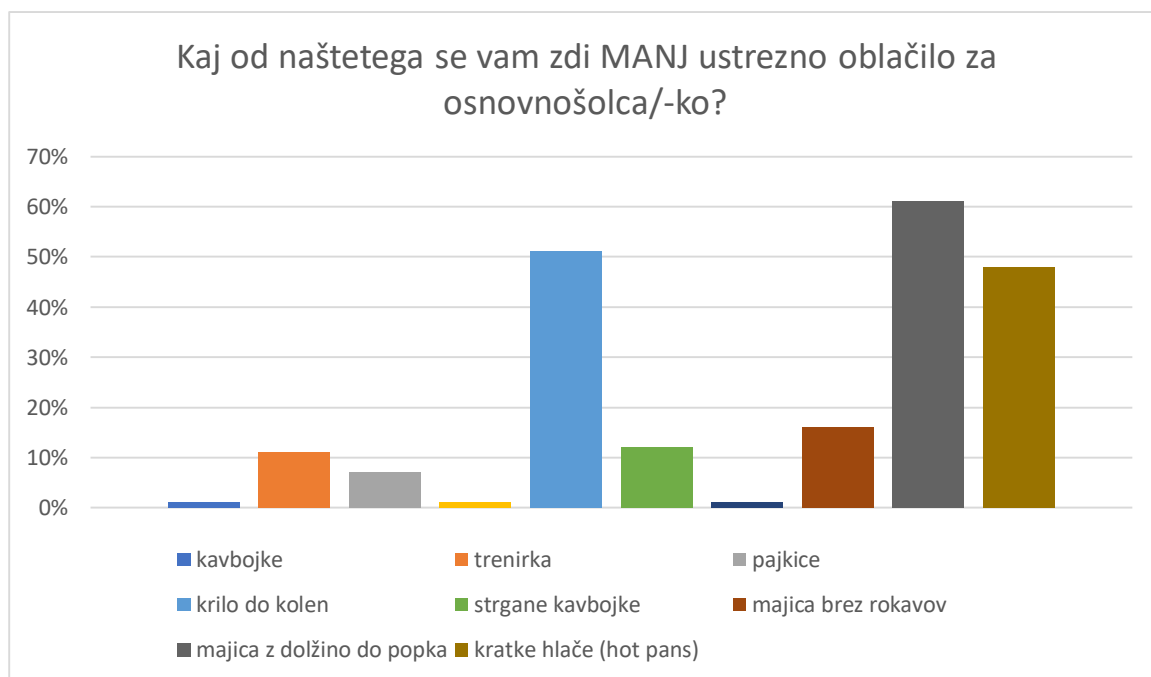
Starši so povedali, da njihovi otroci najpogosteje oblečejo kavbojke in trenirke (56 %), pulover (51 %) in jopice (31 %). Najredkeje oblečejo kratke hlače, obleko in pajkice. Majico z dolžino do popka in kratke hlače z dolžino do kolen pa le 13% učenk in učencev.

Graf 19: Kozmetični dodatek, ki ga je otrok anketiranca že nosil v šolo

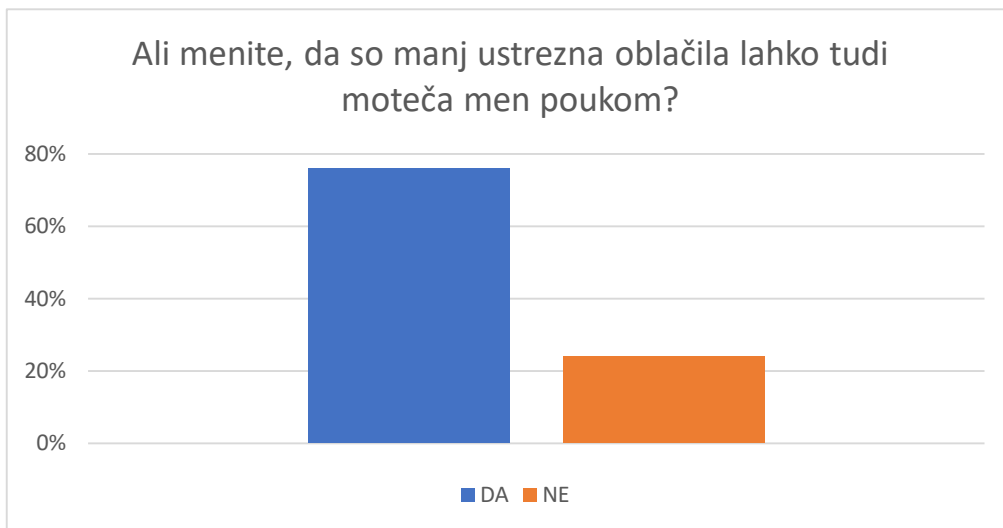
Med odgovori se je najpogosteje pojavil odgovor ličila (11 %), viseči uhani (7 %) in umetno podaljšani nohti (4 %). Najredkeje si učenci barvajo lase z vpahljivimi barvami.

Graf 20: Manj ustrezno oblačilo z za osnovnošolca po mnenju staršev

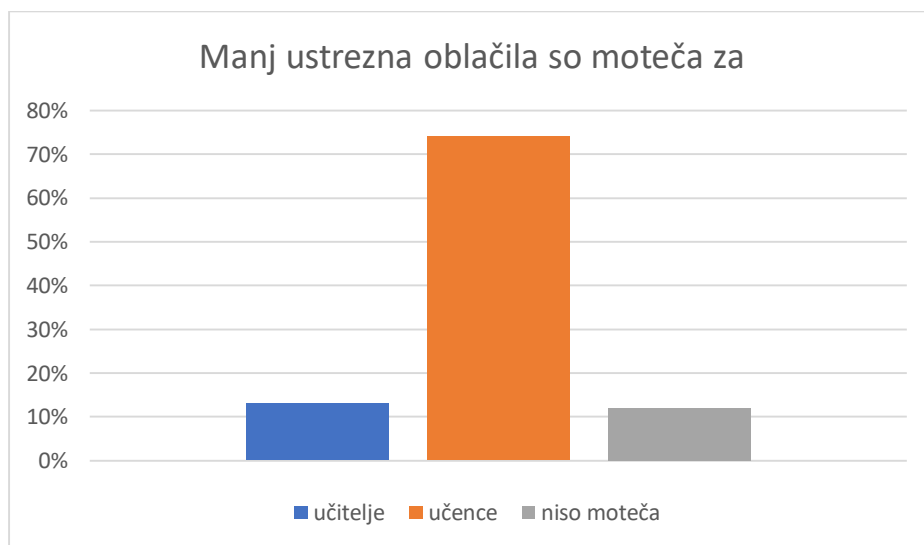
Starši so mnenja, da so najmanj ustrezni kosi oblačil za osnovnošolce majica z dolžino do popka (61 %), krilo do kolen (51 %) in kratke hlače (48 %).

Graf 21: Oblačila so po mnenju staršev predmet motnje med poukom

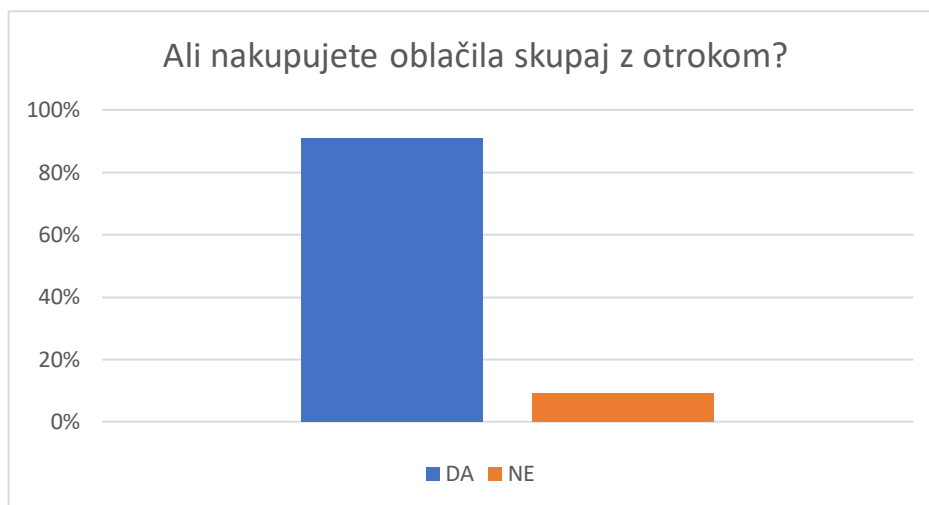
Med anketiranimi starši se jih 76 % strinja, da so oblačila lahko moteč predmet med poukom.

Graf 22: Za koga so moteča oblačila

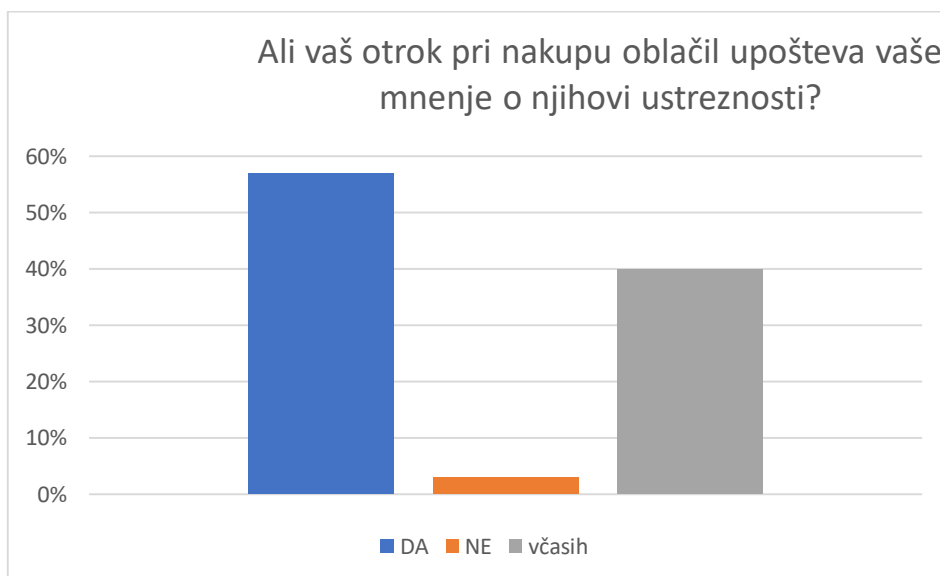
Po mnenju 74 % staršev so oblačila moteča za učence, 13 % da so moteča za učitelje in le odstotek manj anketiranih (12 %) meni, da oblačila niso moteča.

Graf 23: Nakupovanje oblačil

Zelo velik delež anketiranih staršev (91 %) sporoča, da nakupujejo oblačila skupaj z otrokom. Le 9 % vprašanih to dejavnost prepusti otrokom.

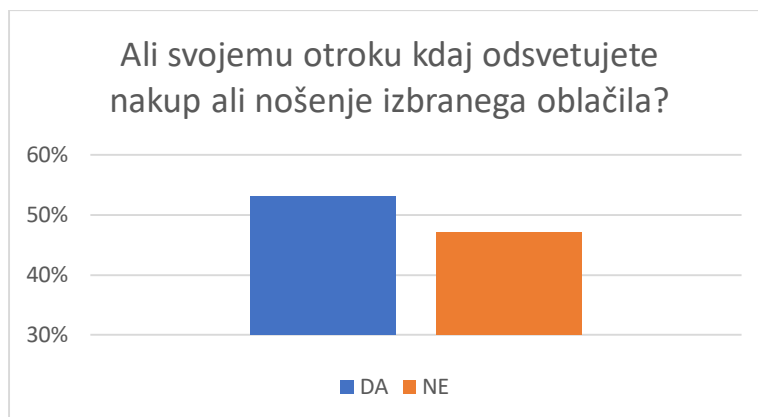
Graf 24: Upoštevanje mnenja staršev pri nakupu oblačila

Več kot polovica anketiranih staršev (57 %) je povedalo, da njihov otrok upošteva njihovo mnenje o ustreznosti oblačil. 40 % staršev je mnenja, da njihov otrok le včasih upošteva njihovo mnenje. 3 % staršev so odgovorili, da njihov otrok nikdar ne upošteva njihovega mnenja.

Graf 25: Odsvetovanje nošenja ali nakup izbranega kosa oblačila

Več kot polovica anketiranih staršev (53 %) odsvetuje nakup ali nošenje posameznega oblačila.

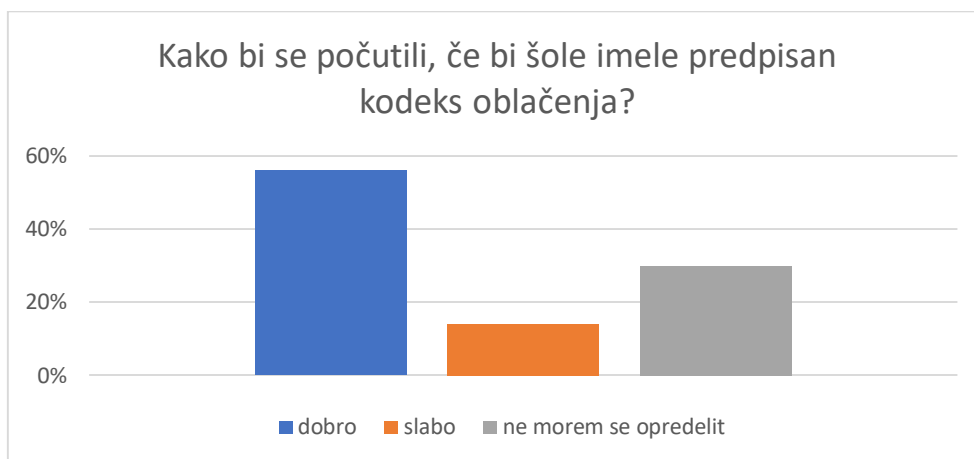
Starše smo vprašali tudi, katera oblačila so jim najpogosteje odsvetovali. Najpogosteje jim odsvetujejo prekratke majice (majice do popka), v enakem odstotku so jim odsvetovali trenirko, strgane kavbojke in majice z neprimernim potiskom. Manj pogostejši odgovor je bil neustrezen material in neustrezna izbira oblačila glede na postavbo otroka. Le v enem odstotku so se pojavili odgovori, kot so preozka majica, prekratke hlače in predraga oblačila.

Graf 26: Končna odločitev pri nakupu oblačila

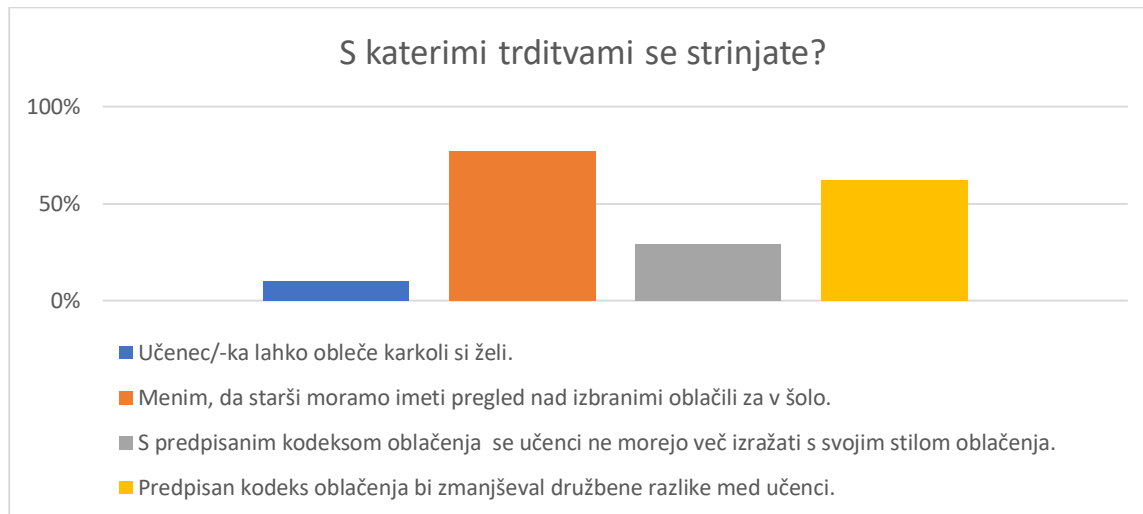
Od anketiranih staršev jih je 42 % odgovorilo, da se skupaj z otrokom odločita za nakup oblačila. 29 % staršev to odločitev prepusti otrokom in 19 % se odloči namesto otroka. V manjšem odstotku se odloči tisti, s kom nakupuje (7 %) in tisti, ki plača (3 %).

Graf 27: Odnos do predpisanega kodeksa oblačenja

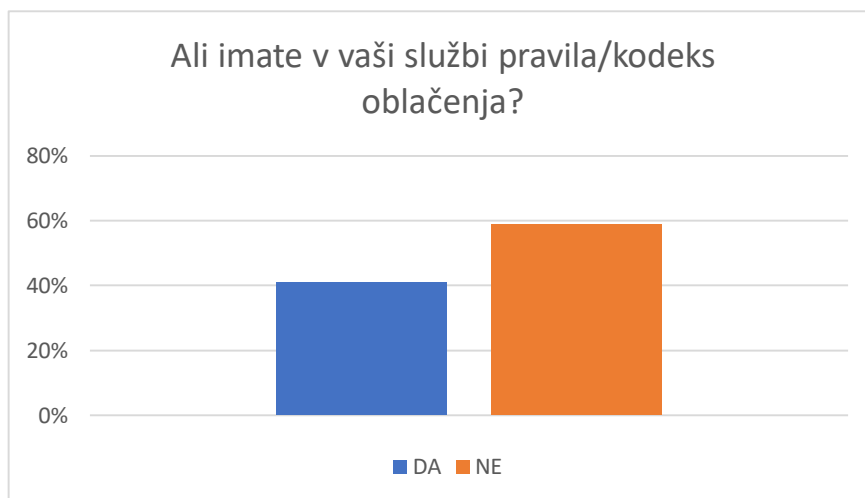
Kar 56 % staršev se ob ideji, da bi šole imele predpisan kodeks oblačenja, počuti dobro, 30 % se jih ne more opredeliti in 14 % se ob tem počuti slabo.

Graf 28: Strinjanje z zapisanimi trditvami

Staršem smo ponudili 4 trditve. Izbrali so lahko več možnih odgovorov. V največji meri (77 %) so se strinjali s trditvijo, da morajo imeti pregled nad izbranimi oblačili za v šolo. 62 % anketiranih staršev meni, da bi predpisan kodeks oblačenja zmanjševal družbene razlike med učenci. Malenkost manj kot tretjina vprašanih (29 %) meni, da v kolikor bi imeli predpisan kodeks oblačenja, se učenci ne bi mogli več izražati s svojim stilom oblačenja.

Graf 29: Kodeks oblačenja v službi

59 % anketiranih staršev v svojih službah nima kodeksov oblačenja, medtem ko 41 % ga ima.

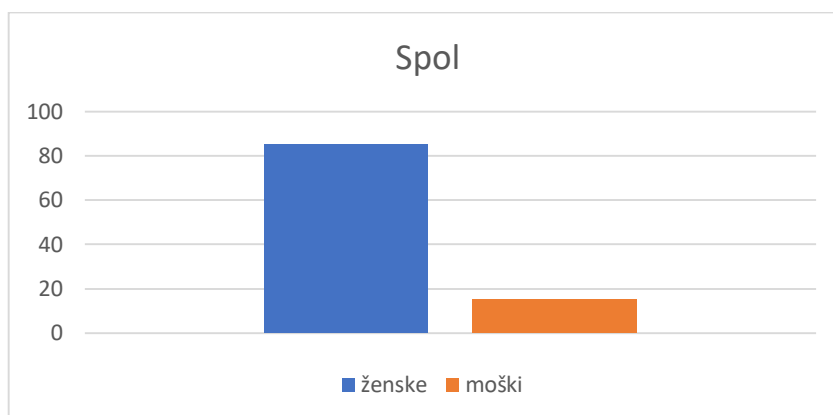
Tabela 1: Dovoljena in nedovoljena oblačila v službi

DOVOLJENO	NEDOVOLJENO
uniforma (49 %)	kratke hlače (37 %)
v skladu s poslovnim bontonom (23 %)	strgane hlače (26 %)
kavbojke (15 %)	mini krilo (25 %)
pulover (2 %)	prevelik dekolte (11 %)
kratke majice (2 %)	prekratka majica (1 %)
trenirka (2 %)	obutev za na plažo (1 %)
klasični kroji (2 %)	trenirka (1 %)
umirjene in prijetne barve (1 v %)	neprimerna dolžina majic (1 %)
elegantni kroji (1 %)	majica z neprimernimi napisi (1 %)
črna oblačila (1 %)	kratke hlače pri moških (1 %)
krilo z dolžino pod kolena (1 %)	majice na naramnice (1 %)
nogavice (1 %)	vpadljive barve in vzorci (1 %)

Iz tabele lahko razberemo, da so med dovoljena oblačila v službi, starši uvrstili uniformo, kavbojke in izbrana oblačila v skladu s poslovnimi bontonom. V manjšem številu so se pojavili odgovori, kot so pulover, kratke majice, trenirka in klasični kroji oblačil ustreznih barv. Med nedovoljenimi jih je kar 37 % odgovorilo, da so to kratke hlače. Podobno število odgovorov se je pojavilo pri strganih hlačah in mini krilih. 11 % anketiranih pa je odgovorilo, da je za v službo tudi neustrezno izbrati majico s prevelikim dekoltejem.

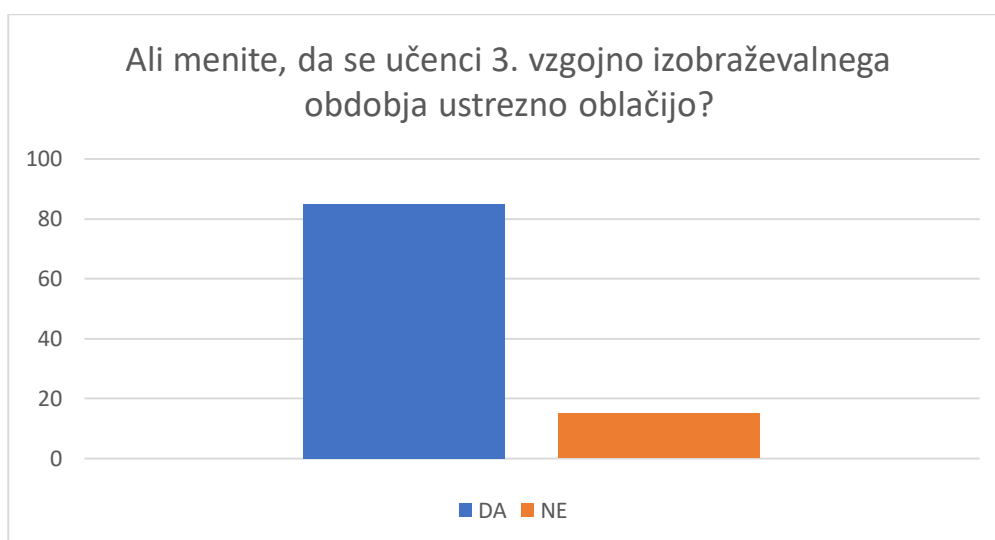
3.2.3 Analiza anketnega vprašalnika za učitelje

Graf 30: Spol sodelujočih učiteljev

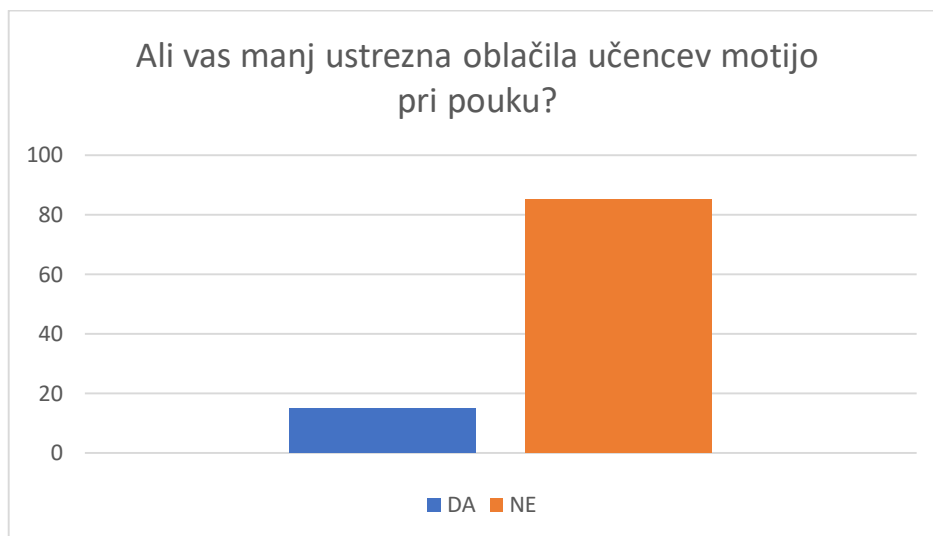
V anketnem vprašalniku je sodelovalo 45 učiteljev. Od tega 85 % učiteljic in 15 % učiteljev.

Graf 31: Ustreznost izbire oblačil učencev

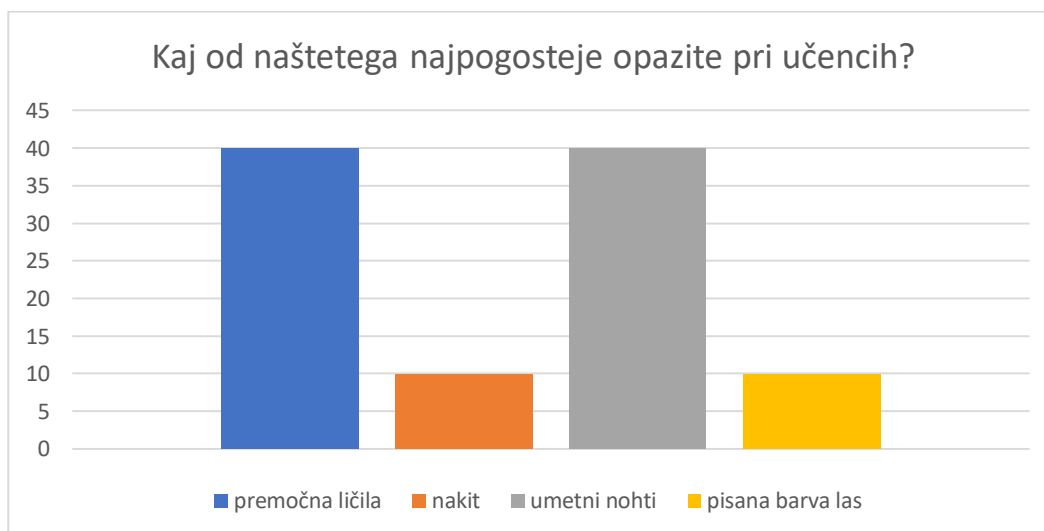
85 % učiteljev je odgovorilo, da se učenci iz tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja ustrezno oblačijo. 15 % učiteljev meni, da se učenci oblačijo neustrezno.

Graf 32: Moteča oblačila učencev med poukom

Kar 85 % anketiranih učiteljev je odgovorilo, da jih oblačila učencev med poukom ne motijo.

Graf 33: Najbolj opaženi dodatki pri učencih

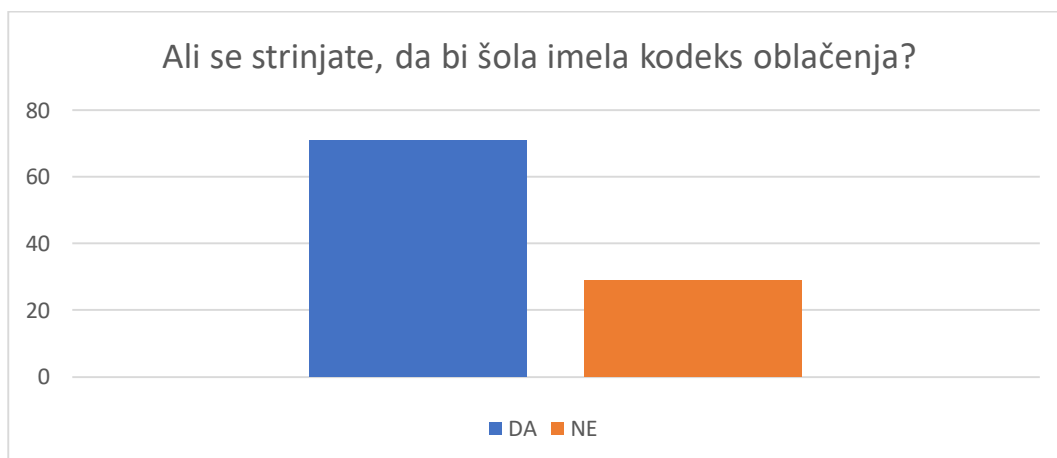
V enakem odstotku (40 %) so učitelji odgovorili, da opazijo premočna ličila in umetne nohte. Prav tako v enakem odstotku (10 %) opazijo nakit in pisano barvo las.

Graf 34: Najbolj opaženi dodatki pri učencih

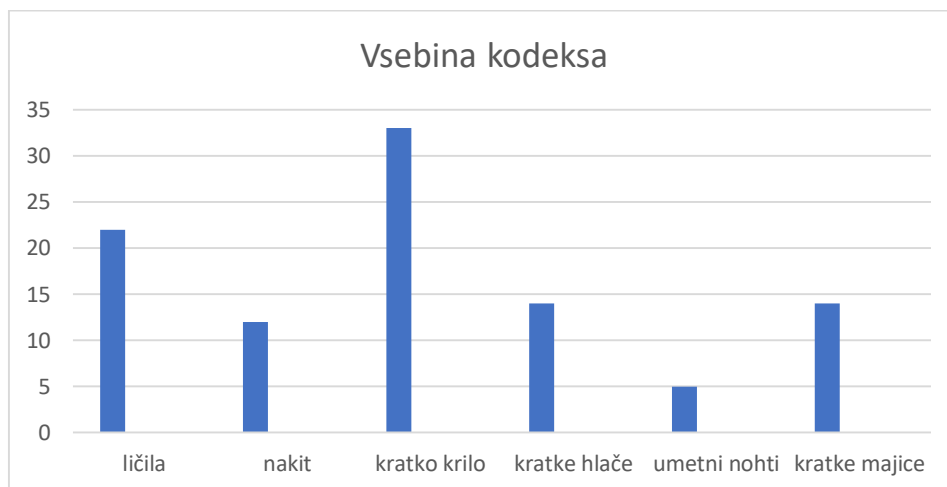
Za najmanj ustrezno oblačilo so učitelji (31 %) izbrali hot panse (kratke hlače), sledita majica z globokim izrezom in kratko krilo (25 %), pajkice (13 %) in trenirka (6 %).

Graf 35: Kodeks oblačenja v šoli

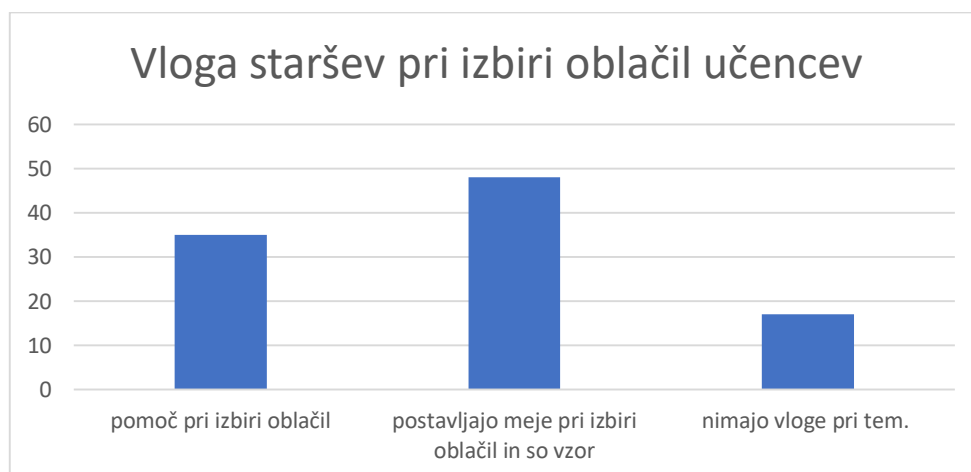
Več kot dobra polovica učiteljev (71 %) se strinja, da bi šola imela kodeks oblačenja in slaba tretjina (29 %) je mnenja, da ga ne potrebuje.

Graf 36: Vsebina kodeksa

Učitelji so v kar 33 % zapisali, da bi med opozorila o ustreznosti izbire oblačil izpostavili nošnjo prekratkih kril, 22 % jih je zapisalo, da bi morali biti pozorni ob ustrezni uporabi ličil. V enakem odstotku (14 %) jih je zapisalo, da bi izpostavili nošnjo kratkih hlač in majic do popka. 5 % jih je mnenja, da učenci ne bi nosili umetnih nohtov.

Graf 37: Vloga staršev pri izbiri oblačil učencev

48 % anketiranih učiteljev je mnenja, da so starši tisti, ki postavljajo meje pri izbiri oblačil in so vzor. 35 % anketiranih je mnenja, da starši nudijo učencem pomoč pri izbiri oblačil. Le 17 % je mnenja, da starši nimajo vloge pri tem.

3.2.3 Analiza praktičnega dela

Pri praktičnem delu smo s pomočjo programa Procreate izdelali priporočena oblačila za učence osnovne šole. Izbrali smo oblačila, ki so po našem mnenju bolj ustrezna za dekleta, ki obiskujejo osnovno šolo.

Slika 1: Ustrezna oblačila za osnovnošolko

4. RAZPRAVA

4.1 Interpretacija pridobljenih rezultatov

Za raziskovalno delo smo izdelali tri različne anketne vprašalnike. Pri odgovorih so sodelovali učenci naše šole, njihovi starši in učitelji.

4.2 Interpretacija hipotez

V razpravi smo ovrednotili zastavljene hipoteze in druge splošne ugotovitve.

Hipoteza 1: Učenci, starši in učitelji imajo enako mnenje, kaj je manj primerno oblačilo.

Iz odgovorov na anketni vprašalnik smo pridobili rezultate, ki kažejo, da so učenci, učitelji in starši enakega mnenja, kaj so manj primerna oblačila za šolo. V večini so tako učenci, starši kot učitelji izbrali, da so to majice z dolžino do popka, majice brez rokavov, kratka krila in kratke hlače (hot pans). Zanimivo pa je dejstvo, da so tudi strgane kavbojke manj primerno oblačilo, čeprav so modni hit. Hipotezo lahko potrdimo.

Hipoteza 2: Manj ustrezna oblačila so pogosteje moteča za učence.

Tako učenci, starši in učitelji so se strinjali, da so manj primerna oblačila moteča predvsem za učence. Kljub temu da se učenci s to trditvijo večinoma strinjajo, pa je razlika med učenkami in učenci 6. in 7. razreda ter med učenkami in učenci 8. in 9. razreda. Več učenk in učencev 6. in 7. razreda se s trditvijo strinja, kot pa učenk in učencev 8. in 9. razreda. Prav tako pa je zanimiv odgovor učenk in učencev 8. in 9. razreda, ki so mnenja, da manj primerna oblačila motijo predvsem učitelje.

Iz tega lahko sklepamo, da so starejši učenci bolj navajeni na pogled na neprimerna oblačila in jih tudi pogosteje oblečejo v šolo. Hipotezo lahko delno potrdimo.

Hipoteza 3: Učenci večino oblačil nakupujejo s svojimi starši.

Hipotezo lahko delno potrdimo. Starši so v večini odgovorov pritrdilno odgovorili, da nakupujejo oblačila s svojim otrokom. Večina učenk in učencev pa je mnenja, da večino oblačil nakupujejo sami (več kot 45 %) razen učenci v 6. razredu, ki nakupujejo s starši.

Hipoteza 4: Starši imajo vpliv oz. odločajo o nakupu oblačila.

Starši so v več kot 50 % mnenja, da imajo oz. vplivajo na nakup oblačila. Učenci pa niso takšnega mnenja, za nakup oblačila se odločijo sami. Učitelji imajo pri tem različna mnenja, da starši svetujejo ob nakupu, da so jim vzor, večina pa meni, da nimajo vpliva in se učenci sami odločijo za nakup.

Učenci so tudi povedali, da poslušajo nasvet tistega, s katerim nakupujejo, ob tem pa predvsem poslušajo pozitivno mnenje.

Hipoteze ne moremo potrditi.

Hipoteza 5: Starši odsvetujejo nakup oblačila.

Hipotezo lahko potrdimo. Tako učenci kot starši so potrdili, da starši odsvetujejo kakšno oblačilo za šolo.

Je pa mnenje o upoštevanju nasveta različno, pri tem so starši mnenja, da jih otroci upoštevajo, učenci pa so, predvsem starejši, nasprotnega mnenja.

Hipoteza 6: Več kot polovica anketiranih (staršev, učencev in učiteljev) je podprlo predlog o uvedbi kodeksa oblačenja.

Hipotezo lahko potrdimo. Učenke in učenci v nižjih razredih (6. in 7. razred) bi upoštevali kodeks obnašanja, ta odstotek pa pada s starostjo učencev, čeprav odstotek nestrinjanja pade pod 50 % le pri dečkih v 8. in 9 razredu. Tudi učitelji so mnenja, da bi šola morala imeti kodeks oblačenja. Starši bi v več kot 50 % podprli kodeks oblačenja, zavrnilo oz. nestrinjanje pa je izkazalo 14 %.

5 ZAKLJUČEK

Stili oblačenja se razlikujejo pri vsakem posamezniku. Še bolj izrazito so vidne razlike glede na spol in starost. Učenci s svojimi oblačili nakazujejo svoj status, vlogo v skupnosti in sledenje modnim trendom. Glede na pridobljene rezultate anketnih vprašalnikov smo ugotovili, da so starši in učitelji podobnega mnenja. Z uvedbo kodeksa oblačenja na osnovnih šolah, bi lahko učencem z njim svetovali in morda tudi podprli starševske dobronamerne nasvete. Menimo, da imajo starši osnovnošolcev zelo pomembno vlogo pri svetovanju ali celo odsvetovanju nošnje posameznega oblačila. Rezultati anketnih vprašalnikov so potrdili, da idejo o izdelavi in uvedbi kodeksa oblačenja podpirajo vse tri anketirane skupine (starši, učenci, učitelji).

V prihodnjem raziskovalnem delu predlagamo, da bi izdelali kodeks oblačenja in preverili kako vpliva na osnovnošolce. Želeli pa bi tudi primerjati kodekse oblačenja v srednjih in osnovnih šolah. Njihovo vsebino in vpliv na učenčevo izbiro oblačil. Opažamo, da so na naši šoli nenapisana pravila oblačenja. Ta pravila so kar dobro upoštevana, saj je v empiričnem delu razvidno, da učenci zelo redko posežejo po manj ustreznih oblačilih. Nas izbira oblačil učencev ne vznemiri, saj menimo da se tako vrstniki izražajo in kažejo kakšna oseba so. Izberejo naj tista oblačila v katerih se dobro počutijo.

6 DRUŽBENA ODGOVORNOST

Moda ima na posameznika močan vpliv. Pogosto gre za pripadnost neki skupini, subkulturi, stilu. Moda je odraz družbe, kulture in trenutnega načina življenja posameznika. Skozi zgodovino so oblačila imela različne pomene, ko se je človek začel oblačiti, se je ločil od živali, zaščite pred vremenskimi spremembami, do skrivanja golote, izkazovanja pripadnosti.

Oblačila predstavljajo različne statuse posameznika in ustvarjajo družbene vrednote in pravila, zadovoljujejo naše estetske norme.

Predvsem pri mladih se skozi oblačila kaže potreba po pripadnosti in izstopanju. Skozi oblačila želijo izraziti svojo upornost in nestrinjanje s sistemom. Tako pogosto posežejo po oblačilih, ki se nam »navadnim smrtnikom« zdi neprimerna za šolo. Hkrati pa se morajo starši, učitelji zavedati, da s svojimi dejanji, besedami dajejo vzgled odraščajoči mladini in jim morajo znati na primeren način prikazati namen nošenja posameznega oblačila.

Glede na raziskavo, ki smo jo naredili med starši, imajo v večini službah predpisan kodeks oblačenja, kar ni uniforma. Morda bi bilo smiselno vpeljati kodeks oblačenja tudi v osnovno šolo. Le-ta bi moral biti dovolj ohlapen, da lahko zadovolji veliko večino otrok, ki skozi obleko izkazujejo svojo pripadnost in samosvojost.

7. LITERATURA

7.1 Knjižni viri:

- Barnard, M. (2004): Fashion as Communication. London: Routledge.
- Kralj, K. (2014). Šolske uniforma zadnji hit mode. Pridobljeno s https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2015/03/S%C5%A0_Tekstilstvo_%C5%A0olske_uniforme_zadnji_hit.pdf, dne 15. 12. 2022).
- Krašovec Pogorelčnik, Mateja (1997): Estetika oblačenja. Velenje: Založništvo Pozoj.
- Lebar, V. (2016). Kaj naj oblečem? Pridobljeno s <https://www.zurnal24.si/zdravje/aktualno/kaj-naj-oblecem-ta-dilema-nam-vzame-17-minut-na-dan-272151> , dne 14. 12. 2022.
- Rebov T. in drugi (2012). Šolske uniforme: Za ali proti?. Pridobljeno s <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4201203848.pdf> , dne 7. 1. 2023).
- Smolej, U. (2004): Moda in mladi. Pridobljeno s <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Smolej-Urska.PDF> , dne 12. 12. 2022).

7.2 Spletni viri:

- Bizjak, S. (2022). Pravila oblačenja sodijo v vsako osnovno šolo. Pridobljeno s <https://vipavska.javnost.si/2022/09/08/pravila-oblacenja-v-vsako-osnovno-solo/>, dne 8. 12. 2023.
- Kodeks oblačenja na delovnem mestu. Pridobljeno s https://sl.wikipedia.org/wiki/Kodeks_obla%C4%8Denja_na_delovnem_mestu, dne 8. 1. 2023.
- Mlakar, P., 2011. Pridobljeno s <https://www.dnevnik.si/1042472257> , dne 16. 12. 2022.
- Poznate pravila vseh 5 kodeksov primerne oblačenja? Pridobljeno s <https://www.mojedelo.com/karierni-nasveti/poznate-pravila-vseh-5-kodeksov-primerne-oblacenja-4007> , dne 20. 1. 2023.

8. PRILOGE

8.1 Anketni vprašalnik za učence

Lahko to oblečem v šolo?
(anketni vprašalnik za učence)

Sva učenca z devetega razreda in pripravljava raziskovalno nalogo o ustreznem in manj ustreznem izboru oblačil učencev v osnovni šoli. Naslov raziskovalne naloge je *Lahko to oblečem v šolo?*. Prosila vas bi če si vzamete nekaj minut časa in izpolnite anketni vprašalnik, ki sva ga pripravila. Že vnaprej se zahvaljujema za pomoč.

1. Obkroži ustrezen odgovor:

SPOL

a) deklica

b) deček

RAZRED

a) 6. razred

b) 7. razred

c) 8. razred

d) 9. razred

2. Kaj najpogosteje oblečeš za v šolo? Možnih je več odgovorov.

a) kavbojke

g) jopica

b) trenerka

h) majice brez rokavov

c) pajkice

i) majica z dolžino do popka

d) krilo do kolen

j) kratke hlače do kolen

e) obleka

k) kratke hlače (hot pants)

f) pulover

l) kratko krilo

m) drugo: _____

3. Ali si kaj od tega že nosil/a v šolo?

a) Umetni nohti.

b) Ličila.

c) Viseči uhani.

d) Drugačna barva las (modra, zelena, rdeča, vijolična,...).

e) Nič od naštetega.

f) Drugo: _____

4. Kaj od spodaj naštetega se ti zdi manj ustrezno in kaj ustrezno oblačilo za v osnovno šolo? Ob oblačilu za katerega meniš, da je manj ustrezno napiši **X** in **✓** ob tistemu, ki je po tvojem mnenju ustrezno.

a) kavbojke

g) jopica

b) trenerka

h) majice brez rokavov

c) pajkice

i) majica z dolžino do popka

d) krilo do kolen

j) kratke hlače do kolen

- e) obleka
f) pulover
g) strgane kavbojke
i) Drugo: _____
- k) kratke hlače (hot pans)
l) kratko krilo
h) majica z globokim izrezom

5. Ali meniš, da so manj ustrezna oblačila lahko tudi moteča med poukom?

- a) DA
b) NE

Če si obkrožil/a DA, odgovori še na spodnje vprašanje.

Manj ustrezna oblačila so pogosteje moteča za:

- a) učence
b) učitelje

6. S kom najpogosteje nakupuješ oblačila?

- a) S starši.
b) Sam/a.
c) S prijateljicami.
d) brat/sestra

7. Ali pri nakupu upoštevaš mnenje tistega, ki s teboj kupuje?

- a) DA
B) NE

Če si odgovoril/a z DA, še odgovori na spodnja vprašanja.

Pogosteje upoštevaš pozitivno ali negativno mnenje?

- a) pozitivno
b) negativno

Pojasni svoj odgovor.

---

8. Kdo se odloči za končen nakup oblačila? Ustrezno obkroži.

- a) Sam/a.
b) Starš.
c) Tisti, s katerim kupujem.
d) Tisti, ki plača.

9. Ali ti starši kdaj odsvetujejo, da katero oblačilo oblečeš za v šolo?

- a) DA
b) NE

Če si obkrožil/a da, napiši kateri kos oblačila so ti odsvetovali, da ga oblečeš za v šolo.

---

10. Ali upoštevaš njihov nasvet?

- a) DA
b) NE

11. Kako bi se počutil/a, če bi bile šolske uniforme spet obvezne?

- a) Dobro.
b) Slabo.
c) Ne morem se opredeliti.

12. Ali bi ti bilo všeč, da bi učenci posamezne šole nosili uniform?

- a) DA
b) NE

13. Če bi šola imela zapisana pravila oblačenja, ali bi jih upošteval/a?

a) DA

b) NE

14. Kako ocenjuješ slog oblačenja učencev naše šole? Obkrožiš lahko več odgovorov.

- a) Ustrezno.
- b) Preveč izzivalno in pretiravanje z dolžino oblačil.
- c) Stili so različni, kot so posamezniki različni.
- d) Neprimerno za šolo.
- e) V skladu z modo.
- f) Učenci najpogosteje izberejo udobna oblačila.
- g) Opažam vpliv vrstnikov na stil oblačenja.
- h) Opažam vpliv socialnih omrežij na stil oblačenja.
- f) Drugo: _____

Hvala za sodelovanje.

8.2 Anketni vprašalnik za starše

Sva učenca devetega razreda. V sklopu projekta Mladi za napredek Maribora pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom Lahko to oblečem v šolo?. Prosila bi vas, če si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na zastavljena vprašanja. Že vnaprej se zahvaljujemo za sodelovanje.

1. Spol

- a) ženska
- b) moški

2. Kateri razred obiskuje vaš otrok?

- a) 6. razred
- b) 7. razred
- c) 8. razred
- d) 9. razred

3. Katerega spola je vaš otrok?

- a) deček
- b) deklica

4. Kaj vaš otrok najpogosteje obleče v šolo?

- a) kavbojke
- b) trenirko
- c) pajkice
- d) krilo do kolen
- e) obleko
- f) pulover
- g) pulover/majica z dolžino do popka
- h) jopica
- i) majica brez rokavov

- j) kratke hlače z dolžino do kolen
- k) kratke hlače (hot pans)
- l) kratko krilo
- m) krilo do kolen
- n) majica z globokim izrezom

5. Ali je vaš otrok kaj od tega že nosil oziroma nosi v šolo?

- a) umetno podaljšani nohti
- b) ličila
- c) viseči uhani
- d) vpadljiva barva las
- e) Nič od naštetega.

6. Kaj od naštetega se vam zdi MANJ ustrezno oblačilo za osnovnošolca?

- a) kavbojke
- b) trenirka
- c) pajkice
- d) krilo do kolen
- e) obleka
- f) pulover
- g) strgane kavbojke
- h) jopica
- i) majica brez rokavov
- j) majica z dolžino do popka
- k) kratke hlače z dolžino do kolen (hot pans)
- l) kratko krilo
- m) majica z globokim izrezom

7. Ali menite, da so manj ustrezna oblačila lahko tudi moteča med poukom?

- a) DA
- b) NE

8. Manj ustrezna oblačila so pogosteje moteča za

- a) učence.
- b) učitelje.

9. Ali nakupujete oblačila skupaj z vašimi otroki?

- a) DA
- b) NE

10. Ali vaš otrok pri nakupu oblačil upošteva vaše mnenje o njihovi ustreznosti?

- a) DA
- b) NE
- c) VČASIH

11. Ali svojemu otroku kdaj odsvetujete nakup ali nošenje že izbranega oblačila?

- a) DA
- b) NE

12. Kateri kos oblačila ste mu odsvetovali?

---

13. Kdo se najpogosteje odloči za končen nakup oblačila?

- a) Vaš otrok.
- b) Vi (starši).
- c) Tisti, s katerim otrok kupuje.
- d) Tisti, ki plača.

14. Kako bi se počutili, če bi šole imele predpisan kodeks oblačenja?

- a) Dobro.
- b) Slabo.
- c) Ne morem se opredeliti.

15. S katerimi trditvami se strinjate?

- a) Učenec/učenka lahko v šolo obleče kar želi.
- b) Menim, da starši moramo imeti pregled nad izbranimi oblačili za v šolo.
- c) S predpisanim kodeksom oblačenja se učenci ne morejo več izražati s svojim stilom oblačenja.
- d) Predpisan kodeks oblačenja bi zmanjševal družbene razlike med učenci.

16. Ali imate v vaši službi pravila/kodeks oblačenja?

- a) DA
- b) NE

17. Katera oblačila so dovoljena oziroma niso?

Odgovorili ste na vsa vprašanja v tej anketi. Hvala za sodelovanje.

8.3 Anketni vprašalnik za učitelje

Sva učenca devetega razreda. V sklopu projekta Mladi za napredek Maribora pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom Lahko to oblečem v šolo?. Prosila bi vas, če si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na zastavljena vprašanja. Že vnaprej se zahvaljujema za sodelovanje.

1. Spol

- a) ženski
- b) moški

2. Ali menite, da se učenci 3. vzgojno izobraževalnega obdobja ustrezno oblačijo?

- a) DA
- b) NE

3. Ali vas manj ustrezna oblačila učencev motijo pri pouku?

- a) DA
- b) NE

4. Kaj od naštetega najpogosteje opazite pri učencih?

- a) premočna ličila
- b) nakit
- c) umetni nohti
- d) pisani lasje

5. Kakšno vlogo menite, da imajo starši pri izbiri oblačil pri vaših učencih?

---

6. Katera oblačila se vam osebno zdi manj ustrezno za osnovno šolo?

- a) majica z globokim izrezom
- b) hot pans
- c) pajkice
- d) kratko krilo
- e) trenirka

7. Ali se strinjate, da bi šola imela kodeks oblačenja?

- a) DA
- b) NE

8. Kaj bi posebej poudarili v tem dokumentu?
